ԱՒԵՏԱՒԵՐ

ՈՒՄՈՒՐ Ը ՏԻՆԻՑԷ,

ՅԼՄԻՑԷ, ՊԷՅԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ՛ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՆՈՅԵՄԲԵՐ 12, 1910. Ն՝ 46

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ ՐԷ՛ԻՍ Ի ՎԻԻՓԷԼԱՍԸ

Մ. ՄԱԼԻՆՕՖ

﴿ اوەدپار هفتەلق غزتە — درسعادتدە بابيل هاوسەدە — مدير مسئول ـ صموئيل ق. هاروتيونيان ﴾

ՇԵՐԱՒԻ

Սէնելկի 40 Ղրչ.
Ամերիկա իչուն 2 Տօլ.
Ինկլիզերա ,, 8 Շիլին
Մէմ. սաիրե ,, 10 Ֆրնգ.

Ելեն Նումերօ 40 փր.

Իլանաք գըյմեթլերի մութէահիւ

ԱՒԵՏԱՐԵՐ

ԷՐՄԷՆԻԱԿ

ՎԱԽ ԷՐՄ. ՀՈՒՐՈՒԹԱՒԸ ԻԼԼ ԹԻՒՐՔԱԿ

ՀԱՍԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

Միւ'հիլիֆլեր Հ. Մ. Ալէն
Հ. Ս. Պարնըմ
Մ. Միճասեան

Պայպըլ Հաուս ,
Տէր թ Սա'ատէթ, Թիւրքիա

THE AVEDAPER

A WEEKLY PAPER

ARMENIAN, ARMENO-TURKISH.

EDITORS H. M. ALLEN
H. S. BARNUM
M, MINASSIAN

American Bible House
Cons/ple, Turkey

TERMS

An. Subscrip. Ps. 40
U. S. A. $ 2
England Shils. 8
Other countries Frs. 10

Single Copy 40 Paras

Advertising rates on application

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ Ի ՊՐՈՒՍԱ ԸՍՏ ՍԵՊՏ-Ի ՅՈՒՅԱԿԻՆ

Ծրէզնօ վեր. Ե. Մ. Հայկունի օրդ. 170, Ե. Գըմգըմեան էֆ. 10, Պազըլ Օր. Ե. Գայաեան, Կիւլիկեցի որբուհիի մը ի նպաստ հաւաքեալ 245 դ., այսինքն Տիկ. Մարգրիտ Մանիսաճեան 20 ֆր., Օր. Քլարա Շահվէլէտեան 5 ֆր., Պ. Կ. Ն. 2 ֆր., Տիկ. Արմինէ Գայաեան 5 ֆր., Օր. Քրիստինէ Գայաեան 20 ֆր., Պոլսոյ Ամերիկեան «Աքօրթիօն» պահականաւի նաւաղներէն, որք հաստատութիւնս այցելեցին, Ճ. Հարրիս 20, Հ. Պրաուն 20, Ճ. Ա. Գոննըր 20, Ճ. Հ. Քէնն 20, Գիրք վաճառեալ 5, Անտօն էֆ. Մարաչեան 1 ոչխար, Սամսոնէ Տիկին մը զոյգ մը ոսկի օղ, Ծրէզնօ Տիար Ա. Գ. Քէմալեան 118, Օր. Արմենուհի Յովհաննէսեան 67 սիմիտ, Օր. Մարի Ռափայէլեան 40 և Տօգ. Տաղաւարեան հաստատութիւնս այցելելու առթիւ 1 ա ոդոլջապահութիւն առանին։

Գումար 2,459 դ.

Անտիոքի մէջէն և գիւղերէն եօթն հատ նահատակաց որբուհիներ եւս ընդունած ըլլալով հաստատութեանս մէջ, ներկայիս 28—քսան և ութ—կիլիկեցի որբուհիներ կը պատսպարուին։ Զմրան պատրաստութիւն ընելու համար 250 Օսմ. ոսկիի պէտք կայ. ո՞վ կը հաճի և կը յօժարի օգնել։ Միշտ յիշել որ հասոյթի աղբիւր չունինք բնաւ։

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ

ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆ

1911

Ընդարձակը՝ էջ 352՝ գին 3.20 դ., համառօտը՝ էջ 128՝ գին 1.20 դ.։ կեդրոն՝ Մատթէոսեան Տպարան. կը ծախուին գլխաւոր գրավաճառներ։

Իւրաքանչիւր Հայ — այր և կին, հայր և մայր, օրիորդ և երիտասարդ, ամուսնացեալ և ամուրի, դեռատի աղջիկներ և մանչեր, առողջ և հիւանդ—իմ բան ամէն վիճակի, դիրքի և հասակի Հայ կ'օգտուի, մարմնով, մտքով և հոգւով, Հանրագիտական Օրացոյցէն, որ ունի նաև 18 պատկեր և 12 մրցանակաւոր խնդիրներ։ Հասոյթը Աբեղեան Որբանոցին է։ Փութալ գնել հատ մը, քանզի չուտ կըսպառի մեր Հանր. Օրացոյցը։ 6—10

ԵԼՆԻ ՆԵՇՐԻՅԱՔ

'ՕՍՄԱՆԼԸՃԱ ԻԼԱՀԻ ԲԻԹԱՊԸ. Սահիֆէ 316, Ֆիյ. 5 ղրչ.

ՏԱՍՆԵՐԿՈՒ ԴԱՍԵՐ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐՈՒ ՔԱՂԱՔՐՈՒԹԻՒՆ ՅՈՒՅՆԵԼՈՒ ՎՐԱՁ։ Էջ՝ 63, գին՝ 1 դահ.։

حيوانات ايله حسن معامله حقنده اون ايكى درس صحيفه ٦٣

فيئات ١ غروش

Սօն իւր քիթապարըն ֆիյաթընտան՝ մէքթէպլեր իչուն խուսուսի իզոնթօ էհթիէճէք տիր։ Մահալը ֆիրուխթը Իսթանպօլտա Ամէրիգան Խանը քիթիւպհանէսի։ Թաչրալարտան Ամէրիգան խանընտա Մր. Ու, Ու, Փիթ ճէնապլէրինէ միւրաճա'աթ էտիլմէլի տիր։ 4—5

ՀԱՅԱՒԱՔ Ը ԻՆՍԱՆԻՅԷՆԻՆ ԻՄՔԵԱՆ ՎԷ ԴԱՊԻԼԻՅԷԹԼԷՐԻ

Տր. Ճէրճ Ո—ըչըըբ

4.

Արդու, վէ իրատէ էթմէք խուսուսընտա իւպու 'այնի էտաա՝ էն 'ալի իմքեան վէ դապիլիյէթլէրիմիզին դուվվէտէն ֆի'իլէ իխրաճը իչինտէ տաճա մուհիմմ տիր։ Պիզտէն չօգալրըմըզ՝ սա'իրլէրէ վէլի նի'մէթլէր օլապիլիր իսէք, մէյինուն վէ մէսրուր օլուրըզ։ Ախրէթէ ինանան ատէմլէր էքսէրիա պու եա չու թարզտա սէվգ օլունարագ սէմայա էրիչէճէքլէրինէ իւմիտվար ոլրլար։ Լաքին պու էմէլ ու իւմիտլէր՝ եան վէ էթէքլէրինէ թըրը-

(Պագ սահիֆէ 1095է)

ԱՒԵՏԱՒԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՑԷ,
ՒԼՄԻՑԷ, ՊԷՑԹԻՑԷ ՎԷ ՍԻՑԱՍԻՑԷՑԷ ՏԱ'ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏՐՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՆՈՅԵՄԲԵՐ 12, 1910. Ն՝ 46

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒԻՍԼԱՐ

ՈՒՖՈՒԳ

Ֆրանսա մէպ'ուսան մէճլիսինտէն կէճէ (Հոկտ. 28) ֆէվզէլ'ատէ հէյէճան իչինտէ, վէ էն գատիմ փարլամէնթօ ա'զասընըն պիւէ խաթըրլայա պիւտիկի էն չէտիտ փաթըրտըլարտան տանա չէտիտ փաթըրտըլար կիւրիւլթիւէր արասընտա այաղա գալգտը։ Տիւն մէպ'ուսան մէճլիսի ին'իգատ էտինճէ հիւքիւմէթին չմէնտրֆէր միւսթախտէմիյինինն թէրքի էչղալը ախիրլէրինի պէրթարաֆ էթմէք իչինտէ գուլլանտըղը ուսուլ ու վէսա"իթէ տա"իր միւսահասաթա տէվամ օլունտու, վէ ասխալիսթաներին բէ"իսի Մ. Ժօրէս իւէ պաչ վէքիլ Մ. Պրիան արասընտա պիր թազըմ աղըր սէօզլէր թէ'աթիի օլունաբգտան ասնրա, խասիմէրինին թան'ու թէչնի'լէրինտէն զայէթլէ միւթէ"էսիր օլմուչ օլան Մ. Պրիան՝ հիւքիւմէթին իթթիխազ էթմիչ օլտըղը թէտաւիրի հէբարէթլէ միւտաֆա'ա էչղէմիչ տիր։ Պա'տէհու մէրհամէթսիզ միւնագգիտլէրէ տէօնէրէք, «էկէր գանուն պէնիմ եավմըչ օլտըղմ չէյի իճրա էթմէմ, եա'նի հուտուտը միւտաֆա'ա վէ ասայիչի ի'տատ էթմէքլիյիմ միւսա'ատէ էթմէմիչ օլա իտի, զայրի գանունիյէթէ գատար իւէրի վարմագըղա թէրէտտիւա էթմէզ իտիմ,» տէյիւ նիտա էթմիչ տիր։

Պու սէօզլէր չէտիտ պիր ի'թիրազար վէ փրօթէսթօլար ֆուրթունասընըն գօփմասընա պա'իս օլտու։ Միւնթէխա ի նէսար՝ 'ատէթա պիր ատէմ իմիչ կիպի եէրլէրինտէն ֆըրլայըպ, «Իսթի'ֆա էթ, իսթի'ֆա էթ.» տէյիւ նիտա էյլէտիւէր։ Սապըգ չմէնտրֆէր 'ամէլէսինտէն վէ Մ. Պրիանըն էն չէտիտ զէմմ էտիճիէրինտէն պիրիսի օլան Մ. Գօլի՝ քէնտի մէվզը'ինի թէրք էտիպ պաչ վէքիլի զօր իւէ չէքիպ աչաղը էնտիրմէք իւզրէ քիւրսի'ի խիթապէթէ չզմաղա չալըշտը։ Փարլամէնթօ խատէմէսի պիւմիւտախալէ անը պու մագսատինին իճրասընտան մէն' էթտիւէր, վէ օ զօր իւէ պիր թաքաֆա չէքիլիպ կէօթիւրիւմէքտէ իքէն եումրուզընը սալլայարագ պաչ վէքիլի թէհտիտ էտիյօր իտի։ «Իսթի'ֆա էթ, իսթի'ֆա էթ,» նիտալարը պիր զաթ տանա արթտը, վէ մէճլիս՝ պաչ վէքիլին սէօզիւնիւն աղըր մա'նասընը տանա էյի անլամադա պաչլայընճա, հէր ֆըրգայա մէնսուպ ա'զալար՝ պու նիտայա իչթիրաք էթտիւէր։

Մէպ'ուսլարտան նիչէլէրի էյլէրինի էօնլէրինտէքի մասալար իւզէրինէ վուրարագ միւտիհչ պիր կիւրիւլթիւ հասըլ էթտիքլէրի հալտէ, սա"իրլէրի մասալարընը իւզէրինէ չզգարագ՝ Մ. Պրիանըն քէնտիսինին տանա կէնճ չաղընտա եազմըչ օլուպ տա իչինտէ 'ումումի թէրքի էչղալարը իւթիզամ էթտիյի, վէ սա'ի զաթիսինտէն պաչգա մէտտարը մա'իչէթլէրի օլմայան միւհթաճլիյի էհալինին գազմալարընը էյլէրինէ ալտըղլարը կիւնտէ քէնտիսինին տանի անլէրին իչինէ կիտէրէք իճթիմա'ի ինզըլապ իչիւն մուհարէպէ էթմէք իւզրէ, անլէր իւէ պէրապէր եիւրիւյիւչ իճրա էտճէյի իտտի'ասընտա պուլունմըչ օլտըղը պիր րիսալէճիք նուսխէլէրինի մէճլիս սալօնը իչինէ ֆըրլաթմըշլար տըր։ Փաթըրտը կիւրիւլթիւ աօն տէրէճէսինէ վարմըչ օլտըղը հալտէ օ մօսմօր քէսիլմիչ, վէ զայր ի միւթէհսիր հալտէ տուրույօր, քէնտիսի պիր ատէմ օլտըղը հալտէ հայդըրան վէ փիւրնիտէթ օլան

պիր մէճլիս հուզուրընտա մէրտանէ միւտաֆա՛ա ի նէֆս էթմէքտէ իտի ։ Միւշարիւէյհին գուտուրմըշ տիւշմէնլէրի «Անը տըշարը աթընըզ ,» տէյիւ պաղըրյօր իտի ։ Հէր քէս այագտա իտի ։ Անլէր ուզանմըշ գօլլարը իլէ գափուլը կէօսթէրտիքլէրի հալտէ , «Մէճլիստէն չըզ , արթըզ սէօզլէրինի տինլէմէք իսթէմէզ իզ ։ Իսթի՛ֆա էթ , իսթի՛ֆա էթ ,» տէյիւ նիտա էտիյօրլար իտի ։

Մ. Պրիան կէօզլէրինտէ պիր չէօ՛լէ ի չէճա՛աթ փարլամաղտա օլտըղը հալտէ ևէրինտէն գըմըլտանմատը ։ Վէլվէլէնին ախնէճիյինէ հիչ պիր ՚ալամէթ կէօրիւնմէտիյինտէն միւշարիւէյհ քէնտի նութգընա տէվամ էթմէյէ չըգըշտը , վէ էքսէրիյէթէ «Նիզամսըզլըղը իլթիզամ էտէնլէրին թէհտիտլէրինտէն գօրգմայընըզ» տէյիւ նասիհաթ էթտիյի անլայըլտը ։ Պու սէօզ խասխիլէրինի պիր գաթ տահա գըզտըրտը , վէ ևէրլէրինի թէրքլէ քիւրսիի խիթապէթին գա՛իտէսինտէ թէհտիտքառ գիւմրէլէր հալինտէ թօփլանտըլար վէ պաշ վէքիւէ գարչը պաղըրըպ չաղըրմաղա պաչլատըլար ։ Մէճլիսին րէ՚իսի Մ. Պրիսօնըն նիզամ ու ինթիզամը ի՛ատէյէ չըգըշմասը ֆա՛իտէսիզ իտի ։ Անըն չալտըղը գիւին սէսի իքի այագ էօթէյտէ իչիտիւէմէզ իտի ։

Պու թա՛րիֆ օլունմազ գարղաչալըգ պիր սա՛աթ սիւրտիւ իսէ տէ , Մ. Պրիան սէօզիւնիւ պիթիրմէտիքճէ քիւրսիի խիթապէթտէն էնմէյտի ։ Օ զէման սափ սարը քէսիլմիչ , վէ հալ ու մէճալտան գալմըշ օլտըղը հալտէ քիւրսիտէն էնիպ չաղըրըպ պաղըրան , էլլէրինի գօլլարընը սալայան մէպ՛ուսան կիւրուհլարը իչինտէն եիւրիյէրէք եախօտ տահա զիյատէ թաչընարագ հէյ՛էթի վիւքէլա գանափսինէ կիթտի ։ Մէպ՛ուսանտան պա՛զըլարը անա գարչը օ գատար գըզմըշլար , վէ հիտտէթլէնմիչլէր իտի քի միւշարիւէյհին տօսթլարը քէնտիսինին էթրաֆընտա պիր գօրտօն պաղլամամըշ օլսալար իտի , անը տէօյէրլէր իտի ։

Նիսպի պիր սիւքիւնէթ ի՛ատէ օլունուննա րէ՚իսի մէճլիս 14 թէքվիֆ սուրէթ վէ լա՛իհալարը ալտըղընը մէճլիսէ թէպլիղ էթմիչ իսէ տէ , մէպ՛ուսլար անլէրին օգունմասընա միւսա՛ատէ էթմէմիչլէր ։ վէ էլլէր գալտըրմագ սուրէթիյլէ մէպ՛ուսան մէճլիսի թարիխինտէ էն չայան ը տիգգաթ իճթիմա՛լարտան պիրիսի օլան իչպու իճթիմա՛ էրթէսի կիւնէ թա՛լիգ էտիլմիչ տիր ։

Մ. Պրիանըն մուզաֆֆէրիյէթի իլէ խիթամփէզիր օլմուչ տըր ։ 170 րէյէ գարչը 384 րէյ իլէ միւշարիւէյհէ պէյան ը իւմն ու ի՛թիմատ օլունմըշ տըր ։ Փարիս էհալիսի ձիւմ՛ա էրթէսի կէճէսի կիրակի կիւնիւ ճէլսէսինին նէթիճէսի նէ օլաճաղը խուսուսընտա ՚ազիմ չիւպհէ վէ թէրէտտիւտլէր իչինտէ եաթագլարընա կիրտիքլէրինտէն , միւպահասէնին իչպու նէթիճէսի պիր գաթ տահա զիյատէ պա՛իսի հայրէթ օլմուչ տըր ։ Ձիւմ՛ա էրթէսի կիւնիւ խասխիլէրի թարաֆընտան դըզտըրըլտըղը զէման Մ. Պրիանըն մէյտան օգուրճասընա չոս , եա՛նի «Թա՛թիլ ի էշղալը պէրթարաֆ էթմէք իչիւն գավանիյի մէմլէքէթ պանա վասրթա կէօսթէրմէյէճէք օլուրսա ։ մէմլէքէթին ասայիչ ու էմնիյէթի իճապ էտինճէ գանուն խարիճինտէ վէսա՛իթ ու ուտուլա միւրաճա՛աթ էթմէքտէն չէքինմէմ ,» սէօզիւնիւ տիւշմէնլէրի էյիճէ փարմագլարընա տօլամըշլար տըր , վէ ափաչիքառ իտի քի , Մ. Պրիանըն պու սէօզիւնէ իֆրաթիփէրվէր սօսիալիսթլէրտէն մա՛տա սա՛իրլէրի տախի միւ՛թէրիզ պուլունմագտա իտիլէր ։ Լաքին Փազար կիւնիւ էօյլէտէն սօնրա , մէպ՛ուսան մէճլիսինտէ Մ. Պրիան՝ քէնտինին պէլաղաթ վէ ֆէսահաթը իգնա՛քառանէսի , վէ քէնտիսինի չարչափուգ հուզուարըն ահվալ ը ֆիքրիյէլէրինէ ուչտուրմասը սայէսինտէ , հիքիմէթի մէվգը՛ի իգթիտարտան տիւշմէքտէն գուրթարտը ։ Միւշարիւէյհին պու միւնասէպէթլէ իրտա էթտիյի նութգ սէնայի՛ի քէլամիյէ վէ խիթապիյէ ճրհէթիյլէ ՚ահիպ պու հուզուարը գանտըրմագլըղա , վէ անլէրին հիւսնի թէվէճճիւհլէրինի ճէլպ էձմէյէ զայէթլէ մուվաֆըգ իտի ։ Միւմահիլէյհ ազար ազար մինպէրին իւզէրինէ էյիլէրէք սամի՛ունը քէնտինին տուտագլարընա ասըլը պրագտը , թա քի ՚ագըպէթ նիտալար , մասալար իւզէրինէ էնտիրիլէն տարպէլէրին կիւրիւթիւսիւ վէ խէնտէ ու խիթհզալար զ՛իլ օլտու ։

Օ էվվէլա րէճաքառանէ պիր փէրտէ իլէ քէնտինին մէվգը՛ինի իղահ էթմէք իչիւն սէօյլէյէճէյի սէօզլէրին տինլէնմէսինի թալէպ էթտի ։ Հի պիր քիմսէ պէնիմ տիգթաթօրլըգ էլէ կէչիրմէյէ չալըշըպ չապալատըղըմը ճիտտէն իտտի՛ա էտէմէզ» տէտիքտէն սօնրա մէճլիսէ հիւքիւմէթին մէմլէքէթէ վէքհալէթին վազիֆէ ի ՚ալիյէ իֆտասընա մէճպուր օլաճաղընա նազիք վէ մուխթաթարալը ան ու վազթլար զուհուր էտէպիլէճէյինի կէօսթէրմէյէ չալըշտը ։ Պա՛տէհու պաշ վէքիլ ՚աքսէնտազ օլան պիր սէտա իլէ չէօյլէ նիտա էթմիչ տիր ։ «Պէօյիւքլիւյիւնիւն միւսթէզրադ օլապիլէճէյի իչպու պուհրան իչինտէն մէմլէքէթի տահա պէօյիւք օլա-

բաց չըգմըլ տըր , վէ իղթիչալաթա պա՛իս օլա-
պիլէն իչպու պուհրանտա մէմլէքէթ հէր զէման-
տա պուլունտըղընտան տահա սաքին վէ ասուտ
հալտէ պուլունմըլ տըր ,» վէ մէճլիս միւնթէհա ի
եէսարըն 'ատէմի իսթիհան նիտալարընը պօղա-
ճաղ տէրէճէտէ եւ-քսէք սէյլէ միւշարիւէյի ալ-
զըլամըլ տըր ։

Դըգմըլ պիր քիւրէ ի հավատա ուզուն վէ օ-
ամանը պիր միւպահասէտէն ասնրա , մէճլիս 'ա-
զըլէթ 14 գարշը իքի րէյ էքսէրիյէթլէ չիտէթի
վէ վաթանփէրվէրլիք խլաֆընտա հէր նէվ' մու'ա-
մէյի թագպիհ , հիւքիւմէթին հարէքէթինի թաս-
վիպ վէ չմէնաբֆէր միւսթահսէմիյինի վէ մէմ-
լէքէթին մէնաֆի'ինի ինթիզամփէրվէրանէ վէ գա-
նունի վէսաիթ իլէ սիյանէթ վէ մուհաֆազա է-
աէճէյի խաւսուսընտա գապինէյէ պէյանը իւմն ու
ի'թիմատ էթմիչ տիր ։ Գապինէ՝ րէ"իսինին 'ազլ ու
տիրայէթի սայէսինտէ սահիլ սէլամէթէ չըգմըլ
տըր ։

ԱՄԷՐԻԳԱՆ ՊՕՐՏ ՇԻՐՔԷԹԻՆԻՆ 100ՆԱՄԻ ՍԷՆԷԻ ՏԷՎՐԻՑԷՍԻ

(Հ. Մ. Ալէն)

Ամէրիգան Պօրտըն թէ"էսիւսիւնիւն 100նամի-
սէնէ ի տէվրիյէսի չէնլիյի Պօսթօնտա Հոկտ.
11—14է գատար իճրա օլունմըլ տըր ։ Հէմ չէն-
լիյի թուրնուլան վագո'ա հէմ տէ 'ագտ էտիլէն
պէօյիւք մէճլիսլէր սէպէպիյլէ պու չէնլիք մէչ-
հուր օլմուշ տըր ։ Պու մէճլիստէ Պահրը մուհիթի
Աթլասինին հէր իքի թարաֆընտա պուլունան էն
մէչհուր ժողովական րու"էսասը իլէ տիւնեանընն
հէր թարաֆընտան կէլմիչ միսիօներլէր իրատ ը
քէլամ էյլէմիչլէր տիր ։

Պօսթօնըն եէվմի զաղէթալարընտան պիրիսի
պու չէնլիքլէրէ տա՛իր մա'լիւմաթ վէրտիյի սըրա-
տա տէյօր քի «Րէնալէթլէրին մուվաֆֆաղիյէթի
էլեվմ հէր զէմանտաքինտէն զիյատէ պէտի-
ի վէ 'այան օլտըղընտան , միսիօներ թէչէգ-
պիւսիւնիւն 'ազլ ու հիքմէթէմուվաֆֆըգ օլտըղընա
արթըգ 'ազլը պայընտա օլան միւնագաիլէրճէ
չիւպհէ էտիլէմէզ ։» Բաւիօրթլար վէ նուրթզլար
իսպաթ ու իրա՛է էյլէմիչլէր տիր քի (1) տիւն-
եայը մէտէնիյէթլէչտիրմէք վէ Խրիսթիյանլաչտըր-
մագըղա տօղրու պիր թէրագզը, 'ամա"իպ սուրէթտէ
գուվվէթլի վէ միւթէզայիտ պիր հարէքէթ վար
տըր ։ (2) Աչըգտան աչըգա տինի օլան ումուրտա
տա"իրէ ի թէպչիրիյէլէրտէ միսիօներլէր կիրթիքճէ
ազ 'առավէթ վէ մուխալէֆէթէ ուզրայօրլար ,
Պօրտըն քէնտի մէքթէպլէրինին Խրիսթիյան քիւ-
րէ ի հավասընա պիւա թէֆրիգի ճինս ու մէզհէպ
հէր սընֆտան գապուլ էթմէք խուսուսընտաքի
թա'լիմ ու թէրպիյէ մէսլէքի տա"իրէ ի թէպչիրիյէ-
աէքի մէքթէպլէրին չակիրտլէր իւէ խընճա խընճ
տօյմալարընտան , վէ Պօրտ միւ"էսէսաթը թա'-
լիմիյէսի՝ մէսարիֆինին տէֆ' ու թէավիյէսի իչիւն
կիթաիքճէ տահա պէօյիւք հէտայա ի նագտիյէ
վէրիւմէսինտէն միւպէրհէն վէ 'այան օլտըղը վէճհլէ,
մաշհար ը մուվաֆֆաղիյէթ օլմագտա տըր ։ (3)
Թըպկիյէ իչի նէվ'ի պէչէրին պիհիասպ պինլէրճէ
էֆրատընա պիր մէնֆա'աթը 'ազիմէ օլմուշ օլտըգ-
տան պայգա , Խրիսթիյան հագիգաթընըն թէ"սի-
րաթը չաֆիյէսինին կիրմէլէրինէ մախսուս այըգ
գափուլարա տախի մալիք տիր ։ (4) Խրիսթիյան
էֆքեար վէ թէսավվուրաթընըն ինթիչարընըն էն
մուհիմմ նէթիճէլէրինտէն պիրիսի նէվ'ի պէչէրին
պիլճիւմլէ էֆրատը արասընտա հիսի ուխուվվէ-
թին իզտիյատը , սընֆ ֆիքր ու թէսավվուրընըն
զէվալ ու ինգըրայը , պիլճիւմլէ ատէմլէրին միւ-
սավաթ ը մուգթազիյէսինին թանըլմասը , վէ ,
պինա"էն 'ալէյհ , գավմիյէթ ֆիքրինին վէ սիյասի
իսթիգլալիյէթէ մախսուս արզուընըն ինթիչարը։

Պօրտըն ումուր ը էճնէպիյէ նազըրը Տր. Ճէյ-
մս. Լ. Պարթընըն ի'լանընա կէօրէ , մէմլիք ի
չարգիյէտ Պօրտըն մուհաֆազա էթմէքտէ օլտըղը
26 գօլճ, վէ 'իլմ ի իլահիյաթ միւ"էսէսէլէրի իչիւն
հիպա օլունան սէրմայէնին մըգտարը 1,100,000
տօլարա պալիգ օլմուշ օլուպ , մէպլաղը մէղքիւ-
րըն 2 միլեօն տօլարա պալիգ օլաճաղընա հիչ
չիւպհէ եօգ տըր ։ Բէզալիք միւմաիլէյհին պէյա-
նընճա, պու գատար պէօյիւք մէպլաղը իհտա էտէն
քիմսէլէրին 'ատէտի օնա պիւէ պալիգ օլմազ ։ Պու
միւնասէպէթլէ Տր. Պարթըն թէպչիր ի պէչարէթ
տա"իրէլէրինէ տա"իր օլան նուրթզընտա տիւնեա-
նըն թէլաշ վէ էնտիչէսի մէս"էլէ ի 'ազիմէսինին
Խրիսթիյան րէֆահէլէրինէ օլան 'ալագա վէ միւ-
նասէպէթինտէն սիյասէթչինասանէ սուրէթտէ
պահս էթմիչ տիր։ Աթիտէքի փարչա միւմաիլէյհին օ
միւնասէպէթլի տէտիքլէրինին մուխթասար պիր
իճմալը մագամընտա նէչր օլունմըլ տըր ։

«Ամէրիգան Պօրտըն տա"իրէ ի թէպչիրիյէլէրի՝ չիմ-
տիքի հալտէ տիւնեանընն էն զիյատէ հէյէճան ի-
չինտէ պուլունան եէրլէրինի իշղալ էթմէքտէ տիր-
լէր ։ Իսփանիա հուրրիյէթի վիճտան էլէ կէչիրմէք
իչիւն այլարճա միւտաէթտէն պէրու ինգլէզագ
վարթասը քէնարընտա պուլունույօր ։ Պու գլոսմ
եվվէլպէ եվվել սիյասի օլմայրպ 'ազլի վէ տինի
տիր ։ Միւթէֆէքքիր Իսփանիա էֆքեար ու արա-
նըն վէ վիճտան ահքամընըն մէն' ու րէֆ' օլուն-
մասընա թէհամմիւլ էտէմէզ ։

Մէմալիք ի 'Օամանիյէտ հիւքիւմէթ ի մէչրուԹէ էլեէվմ պիր եաչընտա օլուպ սէրքեարտա պուլունան րիճալը տէվլէթ Թէճրիպէ իլէ չօգ չեյ էօյրէնմիչլեր տիր, վէ ժէմլեքէթտէ հիւքիւմէթ ի էհալիյին գալորրըմայաճաղընա պէօյիւքլիւմիտվարլըգ վար տըր։

«Մէժլեքէթ Թէրագդը ֆիքրիյին էօնիւնտէ ա-չըլմագտա տըր։ Իճնէպի սէրմայէի չմէնտըֆէրլեր ինչա՞Թը, վէ սա՞իր իսլահաԹը 'ուժումիյէտ գուլլանըլմագտա տըր քի պունլարըն ճիւմլէսի հուրրիյէԹէ մախսուս հիւքիւմէթ ի ճեմիաէյի տա՞իմի գըլմազա մէտար օլաճագլար տըր։

'ՀինտիսԹանտա պունտան պիր սէնէ էվվէլ զա-յէԹլէ հիւքմֆէրմա օլան հէյէճան՝ ՀինտիսԹան հիւքիւմէԹինճէ պիզզաԹ Հինտուէր իւզէրինէ տա-հա պէօյիւք պիր հիսսէ ի մէա՞ուիյէթ վազ՝ էտէն միւսա'ատլէրին վէրիլմէսի իլէ պիր տէրէճէյէ գա-տար Թէսքին էտիլմիչ տիր։ ՈւրիսԹիյան հարէքէ-Թի կէչէն սէնէքինտէն տահա պէօյիւք պիր սիւր-'աԹ վէ Թէրագդը իլէ իլէրի վարմըչ տըր։ Պիզ էօյլէ պիր տէվրէյէ եադլաչըյօրըզ քի օ զէման պիլ-ճիւմլէ սընճլարըն ՈւրիսԹիյան Թա'լիմ ու Թէր-պիյէսի Թալէպ էԹմէլէրի հարէքէԹլէրի, վէ էսքի տինլէրինի Թէրքլէ ՈւրիսԹիյան միսիոներլէրին Թա'-լիմի ալԹընա կէլմէքլիյի Թալէպ էտէն գարիյէ-լէր վէ նահիյէլեր գարչըսընտա պուլունաճաղըզ։

«Զինտէ մէմլեքէԹին էսքի 'ատաԹ վէ 'ան'ա նաԹընտան իճԹիրագ՝ էվվէլքի սէնէտէն տահա սէրի' օլմուչ տըր։ Վէրիլմէսի՝ զաԹէն ԹէՀ'մին է-տիլմիչ օլան հիւքիւմէԹի մէչրուԹէ՝ էհալիճէ նէչր ու ի'լան էտիլէճէյի վագԹ վէ Թարիխտէն տահա էվվէլ ի'լան էտիլմէսի Թալէպ էտիլմէքտէ տիր։ ('Սէա Թարիխ իւլ իսԹիԹրատ պէյան օլունա պիլիր քի Զին հիւքիւմէԹի մէԹ'ուսան մէճլիսի-նին 1913տէ աչըլաճաղընը ի'լան էԹմիչ իտիյինի Թէլէկրաֆնամէլէր պիլտիրմէքտէ տիրլեր։) Մէմ-լեքէԹին մուխԹէլիֆ ագսամընտա ումուր ու մէ-սալիհ ի միւիյէնին Թէտգիգ ու միւզաքէրէսինէ մախսուս օլմագ իւզրէ, մահալլի մէճլիսլեր 'ագտ էտիլմիչ, հիւքիւմէԹի իմտիէրաԹօրիյէ իսէ պիր է-մրնամէ նէչրիյէ Ինկիլիզճէյի մէժլեքէԹին միւլի լիսանը էճնէպիսի հալընա կէԹիրմիչ տիր։ Պու սօն-րաքի գարար ֆէվգէլ'ատէ էհէմմիյէԹի հա՞իզ տիր, զիրա 'ալի մէքԹէպլեր Թալէպէսինատէն հէր պիրի-սինի Ինկիլիզճէյի օգուրլուպ էօյրէնմէյէ մէճպուր էտէճէյի կիպի հիչ չիւպհէ հօգ քի Ինկիլիզճէնէն պիլճիւմլէ միւլի մէքԹէպլերէ իսխալ օլունմասընա պա'իա օլաճագ տըր։ Պու իսէ միսիոներ մէքԹէպ-լերինին հէր զէմանտաքինտէն զիյատէ արանմա-սընա պա'իա օլաճագ տըր։ ՈւրիսԹիյան Թա'լիմ ու Թէրպիյէսի իշինի Թէ'քիտ ու Թահքիմ էԹմէք-լիյին Թամամ վագԹը տըր, զիրա պու նօգԹատա Զինլիլէրէ եազլաչմագ խասսէԹէն գօլայ տըր։

Ճափօնիա էլեէվմ սիյասիյաԹճա պունտան պիր սէնէ էվվէլքինտէն տահա զիյատէ սաքին իսէ տէ, միւլի Թէլաշ ու հէյէճան խաԹԹը Ճափօնիայա տահի եէԹիշիյօր։ Վէ լաքին չու խուսուսը կէօր-մէզտէն կէչէմէյիզ քի չու սօն պիր գաչ հաֆԹա զարֆընտա Գօրէա բէսմէն Ճափօնիա մէմալիքի իւզէրինէ զամմ ու իլհագ օլունմըշ տըր։ Շու սօն 'աչրա (օն սէնէլիք միւտաէԹ) զարֆընտա Ուրիս-Թիյանլըզըն Գօրէատա էԹմիչ օլտըզը ֆէվգ էլ 'ատէ Թէրագդըյը խաԹԹըմըզդա կէԹիրտիյիմիզտէ քէզալիք պիննէֆս Ճափօնիատա հիւքիւմէԹին նուֆուս տէֆԹէրլէրինտէ գայտ ու Թէսճիլ էտիլ-միչ հէր 600 Ճափօնիալըյա մուգապիլ անճագ պիր ՈւրիսԹիյան Ճափօնիալը պուլունտըզընը տա-խի նազար ը ի'ԹիպարէՀ ալտըզըմըզդա պիզ չու տույդուտան գուրԹուլամաղըզ քի Ճափօնիատա պիննէֆս Ճափօնիա իշինն տէյիլ, անճագ Գօրէա-նըն խաԹԹը իշինն տահա զիյատէ չէյլեր իճրա օլունմըշլար տըր։

Շարգ էհալիսի էսքի Թէ'ամիւլաԹ վէ 'ան'ան-աԹլարընը Թէրք էյլէտիքճէ Ղարպըն Թա'լիմաԹ վէ ԹէկվինաԹընա ֆէվգէլ'ատէ հէսսաս օլուրլար։ Խայը սէնէլէրատէն պէրու անլէր ՈւրիսԹիյանլըզը ԻնկիլիԹէրրա վէ Ամէրիգանըն հայաԹը միւիյէսինէ օլան 'ալագա վէ միւնասէպէԹինճէ 'արիզ ու 'ա-միգ Թէտգիգ ու միւԹալա'ա էտիյօրլար իտի։ Պու սէպէպտէն Թամամ վագԹը տըր քի մալիք օլտըզ-մըզ պիլճիւմլէ նուֆուզ վէ Թէ՞սիրլերի պու մէմ-լէքէԹլեր իւզէրինատէ իճրա էտէլիմ, Թաքի անլէր ՈւրիսԹիյանլըզըն ճէմ'իյէԹ վէ միւլլէԹ իշինն օլ-տըզը կիպի էֆրատ իշինն տախի նէլէր եափապի-լիր օլտըզընը կէօրէ պիլսինլէր։ ԻհԹիմալ քի հիչ պիր միւտաէԹ օլմամըշ տըր քի օ զէմանտա Ուր-ուիսԹիյան գավմլարա Շարգ էհալիսի իւզէրինէ ՈւրիսԹիյան մա'իչէԹինին տամգաօընը պասմագ իշինն պու գատար ա'լա ֆուրսաԹ վէրիլմիչ օլսուն։»

Պօրտըն խազինէտարը Մր. Հ. Ուիկհինն բա-փօրԹը Թարիխի նօգԹա ի նազարատան խասսէԹին ճալիպ ի միդգաԹ իտի։ 1810տա Պօրտ չիրքէԹի իւզ տէֆ'ա Թէչէքքիւլ էԹտիկի զէման սէնէվվի վարի-տաԹը 1,000 տօլարատան էքսիք իտի։ Գայտը մէվ-ճուտ օլան իւզ նագտի հէտիյէլէրատէն պիրիսի իզի տուլ գատընատան վէրիլէն 1. 25 տօլար իտի։ Պու

վասիլեթ թէրք ու թէպէրրիւ՝ օլուռնան իլք մէպլաղ 5,000 տօլար իտի, քի պու մէպլաղը խըտմէթճի պիր զըզ պիւթիւն՝ էօմրիւնտէ արթատըրմըշ իտի։ Թէրք ու թէպէրրիւ՝ օլուռնան իլք պէօյիւք մէպլաղ պիր գատըն թարաֆընտան իտի։ Պու մէպլաղ 32,000 տօլար իտի, վէ պու միւթէպէրրը՝ա իտի քի չօգ քիմսէլերին նազար ը տիգղաթընը ճէկտիկ Պօրտա թէչէպպիւսիւնիւն մահիյէթի՝ա մէվկիյէսի խուսուսընտա չայանը հիւրմէթ պիր մէվզը՝ թէ՞մին էյլէտի։ Օգոստոստա խիթամ պուլան սէնէտէ վէրիլէն մէճմու՝ի ի՝անէլէր՝ պիր միլեոնաան 10 պին տօլար էքսիք իտի։ 100 սէնէլիք թարիխի զարֆընտա Պօրտըն խազինէսինտէն կէչմիչ օլան մէճմու՝ ի՝անէլէրին մըգտարը թադրիպէն 44 միլեոն տօլար տըր։ Ինկիլթէրրատան, Ֆրանսատան, Ալմանիատան վէ Իտալիէրատան տօղրուտան միսիոներլերէ կէօնտէրիլէն պիր չօգ ի՝անէլէր մէպլաղա տախիլ օլմատըզը կիպի արազի, մէսաքին վէ հիւքիւմէթ թախսիսաթը տախի տախիլ տէյիլ տիր։ Քէզալիք գահի, թա՝ուն վէ դըրղըն զէմանլարընտա աֆէթզէտէլերին թէհվին ի ինթիյաճաթը իչիւն հիւքիւմէթլէր վէ ֆէրմէններ թարաֆընտան միսիոներլերէ կէօնտէրիլէն միլեոնլարճա տօլարլըր տախի պու մէպլաղա տախիլ տէյիլ տիր։

Ի՝թիգատըմըզճա Թիւրքիատա Պօրտըն 80 սէնէլիք իչինտէն խապէրտար օլանլար Պօրտըն իլք 100 սէնէլիք միւտաէթ ի թարիխիյէսինի պիր միլ օլմասընտան տօլայը չատ ու խէնտան օլուրլար, վէ Ալլահ անը քէնտի էլինտէ տիւնեանընդն պիճիւմէ դավմըրը արասընտա մէլէքիւթիւնիւն թէֆէյիւզ վէ թէրագգըսը իչիւն պիր ալէթ մագամընտա գուլլանմաղա տէվամ էթմէին տէյիւ օլան ու՝այա իչթիրաք էտերլէր։

ՏԷՐՈՒՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՏՈՒ՝Ա ՍԱ՝ԱԹԼԱՐԸ

«Զիրա ատէմլէրէ սուչլարընը պաղըչլատըղընըզ թագատիրաէ, սէմավի Փէտէրինիզ տախի սիզէ պաղըչլայաճագ տըր։» Մատթ. 6. 14։

Եհիրէգլէր վար քի տէրուն՝էրինտէ անճագ պիր չաիս, պիր «պէն» իչիւն եէր վար, ամմա հիւրէգլէր տէ վար քի պիւթիւն տիւնեա իչիւն եէրլերի վար։ Րուհլար վար քի նէֆսփէրէսթլիյին սըզը պաղատրըյլա պէնտ օլմուչ տըրլար, րուհլար տա վար քի ինսանփէրվէրլիյին կէնիչ քիւրէ ի հավասընտա թէյրան էտերլէր։ Ատէմլէր վար քի մէնֆա՝աթ, չէրէֆ, քէյֆ ու սէֆա խաթրը իչիւն կաչարլար, ամմա ատէմլէր տէ վար քի ախէրլերէ խըզմէթ էթմէք, վէ տիկէրլերին սա՝ատէթ վէ թէրէֆֆիւ՝իւնէ եարտըմ էթմէքտէ տիւքէնմէզ սա՝ատէթ պուլուրլար։ Պիրինճի նէվ՝ ատէմլէր իչիւն ՝աֆվ էթմէք անլաչըլմազ պիր քէլիմէ տիր, վէ պէլքի տէ պիր նէվ՝ ալչագլըգ եա գօրգագլըգ։ ամմա իքինճի նէվ՝տէն ատէմլէր իչիւն ճիտտէն անլաչըլմըչ պիր հալ ը րուհի, նէճիպ պիր իչ վէ պիր մէս՝էրրէթ ի գալպիյէ տիր։

Էօյլէ իսէ, սէն է՛յ միւ՝մին ճան, իչպու Բապպանի թէնպիհին մա՝նա ի հագիգիսինի անլամը՛չմըսըն։ Րուհըն տիւնեէվի, հասիւտ ատէմլէրին էթրաֆընտա չըգարտըգլարը հագարէթ վէ իֆթիրա չամաթալարընըն եէթիչէմէյէճէյի ախլագի իրթիճա՝լարա գատար եիւքսէլմի՛չ մի տիր։ Պիւ՛ր մի սին քի ՝ավֆ էթմէք էօյլէ պիր րուհի պէօյիւքլիւք տիր քի Ինէլաքեարընըն ՝իպրէթինէ իմթիսալ էտէն պիր Ինրիսթիյան օլմագ իչիւն օ խասսիյէթ իլէ տախի միւճէհհիզ օլմալըսըն։ Սահիպ ի հըրս ատէմլէր վար քի անլէր իչիւն ՝ավֆ էթմէք սանքի պիր իմքեանսըզլըգ տըր. ինթիգամ րուհը անլէրին տէրուն՝ինտէ քէօփիւրէն պիր չէլալէ կիպի գայնար. պիրէ պէտել օն գաթ մուգապէլէ էթմէք իսթէրլէր։ Վար պաչգա պիր թագըմ ատէմլէր տէ քի նէ քիմսէյէ քէօթիւլիւք էտէրլէր, նէ տէ քիմսէտէն քէօթիւլիւք կէօրմէք իսթէրլէր։ Քէնտիլէր տիկէրլերէ ՝ավֆ էթմէք իսթէմէզլէր վէ անլէր տէ քէնտիլերէ ՝ավֆ էթմէզլէր իսէ գայրու պիլէ էթմէզլէր։ Ամմա ատէմլէր տէ վար քի քէնտիլերէ օլան քէօթիւլիւքլերի ՝ավֆ էթմէյէ հազըր տըրլար, վէ կէօրտիւքլերի հագգ սըզլըգլարա գարշը անճագ նէճիպանէ հարէքեաթ կէօսթէրիրլեր։ Իչթէ տիւնեանընդն սէլամէթինէ խասըմ օլան ատէմլէր պու կիպիլեր տիր։ Ատէմլէր քէմիյէ մուգապիլ քէմլիք կէօրիւրլէր իսէ, քէմլիյէ մուգապիլ էյիլիք կէօրտիւքլէրինտէ օլաճագլարընտան գաթ պէ գաթ քէօթիւ օլուրլար։ Օլապիլիր քի պու իւսթիւն ՝ավֆքեարլըգ խասսիյէթի ատէմլէր թարաֆընտան իլքնազարտա գա՝ափ, համագաթ վէ գօրգագլըգ տէյիւ թէլագգը էտիլսին, ամմա անտէ եէնէն, թէսիիր էտէն վէ ճէլպ էտէն պիր չէյ պուլունընդը մութլագա կէօրիւլէճէք, վէ ատէմլէր ՝ավֆքեարլըգ էօնիւնտէ թազարրու՝ էտէճէքլեր տիր։ Բապպընդընն թավսիյէ պուլյուրտըզը ՝ավֆքեարլըգ «տիչէ տիչ» էսասընը մէվզը՝ի իճրայա գօյամամագ մէճպուրիյէթինտէն հասըլ օլան էվվէն վէ կէօնիւլսիզ ՝ավֆքեարլըգ տէյիլ տիր. իլլա քէմլիյէ մուգապէլէ էտէպիլմէք թէհլիլաթընա մալիք իքէն էթմէմէմէք նէճապէթի

տիր ։ Զիրա էկէր 'ավֆքեարլըղըն պու բուհի իր-
թիֆա'ընա ևէթիչմէմիչ իսէք , Իլահի պիհուտուա
'ավֆքեարլըղըն նա՞սըլ թագտիր էտէպիլէճէյիզ ։
Պիզ պաչգալարըն պիզէ գարչը էթտիքլէրի ուֆագ
գուսուրլարը 'ավֆ էթմէզ իսէք , պիզիմ պէօյիւք
կիւնահլարըմըզըն 'ավֆընը Ալլահտան նա՞սըլ թէ-
մէննի էտէպիլէճէյիզ ։ 'Ա՛ճէպա զամիրիմիզ պու
Իլահի 'ավֆա լա՞իգ օլտըղըմըզա չէհատէթ էտ՞ը
մի ։ Վէ նա՞սըլ պիր միւպատիլէ ։ Ալլահըն պիհու-
տուա 'ավֆընա գարչը պիզիմ պաչգալարը 'ավֆ
էթմէքլիյիմի՞զ մի գօնուլմուչ ։ պու իքիյի բուպար
էթմէք պիլէ գապիլ տէյիլ տիր ։ Սէմավի Փէտ-
բիմիզ պիզի 'ավֆ էտիպ՝ պիզէ սէմավի հայաթը
իհսան էտէճէք , վէ պիզ իսէ անա գարչը զէմինի
'էօմրիւմիւզէ գարչը էտիլէն խաթալարը 'ավֆ
էտէճէյիզ ։ Էկէր պու գատարընը տա էթմէզ ի-
սէք , «Պիզէ սուչլու օլանլարա պաղըչլատըղը-
մըզ միսիլիւ պիզիմ սուչլարըմըզը պաղըչլա ,» տէ-
յիւ նա՞սըլ տու՛ա էտէճէյիզ ։

Ամմա Է՛յ 'ավֆքեարլըղըն ևէկհանէ վէ էն իւս-
թիւն նիւմունէսի, միւրիւվվէթմէնտ խէլասքեար ,
բուհի պու իւսթիւն լութֆ իչիւն պաչգալարա
պագմադա նէ՞ հաճէթ ։ Տիւնեատա Սէնին գատար
քի՞մ 'ավֆ էթտի , վէ էպէտիկէթ պիւէ Սանա պու
խուսուստա թամմ պէնզէր պիրինի թագտիմ է-
տէպիլէճէ՞ք մի ։ Պուրատա պիրինին կիւնահլա-
րընը 'ավֆ էթտին , պաչդա պիր եէրտէ պիր տի-
կէրինին զա՛իֆ իմանընը թագվիյէ էթտին , պիր
եէրտէ ա՛վֆքեարլըղ միսալլարը սէօյլէտին , պաչդա
պիր եէրտէ տէ անը միսալըն իւլէ թաստիդ էյլէ-
տին ։ Կիւնահքեար ճանլարա իւմիտ բահհասը օ-
լան 'ավֆքեարլըղըն կիւնահքեար գարընընը զի-
դըյմէթ նարտին եաղընտան զիյատէ գօգար ։ Մէխ,
Ցիսուս , օ նէ՞ բուհի պէօյիւքլիւք , նէ՞ վասֆ օ-
լունմազ 'ավֆքեարլըղ իտի քի , Սանա իչքէնճէ
վէրէնլէր իչիւն խաչընն իւզէրինտէն , «Է՛յ Փէտբ ,
անլէրի 'ավֆ էյլէ , զիրա նէ եավտըզլարընը պիւ-
մէզլէր ,» տէյիւ տու՛ա էյլէտին ։ 'Ա՛ճէպա պէն տա-
խի օ իրթիֆա՛լարա խաչընն, նէրտիպանըյա պիւէ
օլսա , ևէթիչէպիլէճէ՞ք մի իմ ։ Պու կիւն տէրտի
պաչըմը խաչընընն այաղընա գօյարագ «Ատէմլէրէ
սուչլարընը պաղըչլամադա» վա՛տ էտէրիմ , վէ րէ-
ճա էտէրիմ քի Սէնոէ միւնքիր Պեարուսա տէօն-
տէրտիյին լաթիֆ նազարընը պէնիմ տէ իւզէրիմէ
տէօնտէրէսին . ա՛հ, օլ պագըչընն քի անընն էօնիւնա-
տէ գալպիմ մումընն աթէչին էօնիւնտէ էրիտիյի կի-
պի էրիր ։ Միւսրիֆ օղուլա պիհագդին միւչապհի
չու չաչդընն ճանըմ՝ պօչ քէյֆ ու սէֆա վէ միւղիրր
հավա ու հէվէսին «ուղագ տիյարընտա» ևէթէ՛ր նա-
ֆիլէյէ տօլաչտը ։ Է՛յ սէմավի Փէտբ , աչ , օլ
միւչֆիդ պագուլարընը ա՛չ , վէ զա՛իպ օլուպ տա
թէքբար պուլուննան , էօլիւպ տէ թէքբար տիրի-
լէն պու էվլատընը գագուլ էյլէ ։ Է՛յ սէմավի վէ
էպէտի տէրսլէր թա՛լիմ էտէն պաչ Մու՛սլիմ,
տիղլէրին տիպինտէ քէմալ ը թաղարրու՛ իլէ օ-
թուրաճաղըմ , պաննա 'ավֆ էթմէք վէ Սէնաէն
'ավֆ օլունմազ սա՛ատէթինի թա՛լիմ էյլէ ։

ՏՈՒ՛Ա ՓՓԵԱՐ

ՀԱՅԱԹ ԹԱՍՎԻՐԼԷՐԻ

ՊԻՐ ԽԱՎՂԷԹՆԻՇԻՆ

Մէքթէպլինտէ վէ այիտ պուլունտըղը տա՛իրէ-
'իւնսիյէթտէ չօգ սէվիլմիչ 17 եաչընտա պիր հա-
նըմ գըզ պիր արապա գազասը սէպէպլինտէն ֆէ-
նա սուրէթտէ սագթլանըպ՝ օլ վագըթտան սոն-
րա , 42 սէնէ պիր միւտտէթ , տէյիլ քի 'այնի է-
վին 'այնի օտասընտա , իլլա 'այնի եաթագտա
գալմադա մէճպուր օլտու ։ Մէղքիւր գըզ պու ա-
ճըլը եալընըզլըգ միւտտէթինտէ՝ պիր չօգ կէնճ
տօսթլարընըն իքմալ ը թահսիլ էթտիքլէրինի, ֆարգ-
լը տա՛իրէլէրտէ կիւզէլ մէվգը'լար թուրթուզլարը-
նը , քէնտինին իսէ օ քէօչէճիքտէ գափալը գա-
լըպ՝ գըզլըզընըն քէյֆլի կիւնլէրինին կէչմէսինի
սէյր էթմիչ իտի ։

Պու միրուր էտէն սէնէլէր էանասընտա իսէ
քէնտինին հէվի եագըն խըսմլարընը , տօսթլարը-
նը , փէտէրինի , վալիտէյնի, գարտաչլարընը , հէմ-
չիրէլէրինի, հէվի ագրապալարընը զայպ էտիպ՝ քէն-
տինտէն պիր աղ եաչը վէ քէնտինէ տիղդաթ վէ
լուԹֆ իլէ պագան պիր թէյզէսի գալմըչ իտի ։
Պու նէճիպ թէյզէ միւսա՛իտ պիր թէ՛էհհիւլ թէք-
լիֆինի պիլէ՝ պու խասթահանըմ գըզպ կէօնիւլլիւ
պիր թիմարճը կիպի պագմագ արզուսընտան տօլա-
յը բէտտ էթմիչ իտի։ Պիր տօգթօր կիպի իհթիմամի
քէնտինի թէտավի էտէն պու սէվկիւլիւ թէյզինինտ
վէճհաճը պու գըզ իչիւն պիր թէհամմիւլ օլունմազ
էնտիչէ վէ իւմիտսիզլիյէ սէպէպ օլաճագ տէյիւ
կէօրիւնիւյօր իտի ։ Զօգլար անընն պու քիմսէսիզ
հալինէ թէբահհիւմ էտիպ անը զիյարէթ էտիյօրլար
իտի ։ Օրայա պէյան ը իչթիրաք էթմէք իւզրէ կի-
տէնկէրտէն պիրինէ պիր տօսթ, «Օրատա նէ՞ պուլ-
տընըզ,» տէյիւ սիւ՛ալ էթտի ։ Մէղքիւր զիյարէթ
էտէն իսէ աթիտէքի ճէվապը վէրտի , «Պէն օրա-
տա տէրս ալաճագ մէ՛մուրին զայրի պիր հալ պուլ-
տըմ։ Օ հալա մէնճի թարաճտան պագարագ կէօր-
տիմ քի՝ օ հանըմ գըզ նէ սապրօսըզլըգ, նէ մէ՛յու-
սիյէթ , նէ թէչէնքէի կէօսթէրիյօր , նէ պաչգալա-

բընա պէհանէ պուլույօր, նէ տէ քէնտինի կիւզէլ իւմիւլէրինտէն մահրում պրագան, վէ 'էօմրիւնիւ զուլմէթէ ղարգ էտէն Մուգատաէրէ գարշը պիր չէքվա էտիյօր իտի։ Սուպուէթի թարաֆընտան տա պագարագ կէօրտիւմ քի՝ ձէննագը Հադդ էմնիյէթի թամմէ, էսիրկէտիյի 'էօմրիւ վէ իհսան էթտիյի քէրէմլէրի իչիւն չիւքրան, հէր գօնուչուղա իյիթիրաք վէ եէնի խապէր վէ ահվալա օլտրգճա մէրագ, տօսթլարընա տօղրու պիր իչիթիրաք, անլէրին սու'ուպէթ եա սուհուլէթլէրինէ վագըֆ օլմաղը արզու էտիպ՝ քէտէրլէրինտէ անլէրէ ճէսարէթ վէրմէքտէ պիր սա'ատէթ հիսս էթմէք, վէ միւսահէպէթինտէ գօնուչանը մէմնուն էտէճէք պիր լէթաֆէթ վար իտի։»

Սօնրա խաթթա գըզ քէնտինէ 'այնի սիւ"ալը էտէն պու զիյարէթճի հանըմա խիթապէն, «Պու մէթրուքիյէթ վէ եէմլէրի 42 սէնէ չէքտիքտէն սօնրա սաքին եիւրէքլի վէ մէսա'ատ օլապիլիր մի իմ.» տէյէրէք սէօզիւնէ չէօյլէճէ տէվամ էդլէտի, «էվվէթ, իմանըմ տա"իմա վէ չիւպհէսիզճէ Անա պագար։ Պէն տա"իմա կէօզիւմիւ օլ նուբրա, պանա տօղաճագ օլան օլ կիւնէ գալտըրմադա չալըշըյօրըմ։ Գալտիմ պա'զէն սապրսըզլանըպ քէնտի քէնտինի եալընըզ հիսս էտէր, վէ սէվկիւլիւլէրիմէ գավուշմադա արզու էտէր իսէ տէ, պէնիմ տահա սապրըմ վար։ Պու կիպի վագըթլարտա Ե՛ա Բաապ նէ՞ վագթա դատար,» տէյիւ նիտա էտէրիմ։ Իսեան էտիպ սիւ"ալ ճէվապ էթմէտիյիմէ չօգ սէվինիյօրըմ, պիւրիմ քի 0 հէր չէյի էյի էտէր։ Իչթէք պու չարթլար թահթընտա գուվվէթի օլմադըղընդմ միւմքին տէյիլ մի։»

Զիյարէթ էտէն հանըմ չօգ թահրիք օլուննարադ, վէ խաթթա գըզըն պաչգալար հագգընտա զիքր էթտիյի պիր գաչ վագը'ալարըտա անլաթմադ խաթէչէրէք տէտի, «Սէվինիրիմ քի տիկէրլէրին ահվալընա տաիխ իչթիրաք էտիպ անլէրէ տէ մէրագէտիյօրսընըզ։» «Էլպէթտէ,» տէտի խաթթա գըզ, «պէն անլայամամ քի պա'զըլար նա՞սըլ օլուր տա օլ գատար խալվէթնիչին օլապիլիրլէր։»

ՖԷՆՆԻՅԱԹ

ԹԷՆԷՖՓԻԽՍԻՆ ՀԸՓԶ Ը ՍԸՀՀԷՍԻ

(Մ. Մինասեան)

(Մ. Ընկը էրզրում վէլայէթինոէէ ժէ՞ղնէպղէրէ նաղըըը)

4.

Փէնճէրէլէրիմիզին ճամ գանատլարը պիր թարաֆա աչըլաճագ եէրտէ եօգարը աչաղըյա էնտիրիլիրէք վէ աչաղըտաքինին գարչըսընա միւնասիպ պիր մանի'է, մէսէլա սատէ պիր թախթա, կէչիրիլէրէք տըշարտան կիրէն սօղուգ հավա ագընթըսընը եօգարըյա տօղրու չէվիրմէք վէ սօղուգ ալմագ մուխթարասընտան սալիմ գալմադըգ գօլայ տըր։ Վէլհասըլ հէր խանէյէ օտանընն հավասընն խարիճի հավա իլէ պէրտէվամ իխթիլաթտա պուլունմասընա մախսուս տէլիքլէր պուլունմալը տըր քի, պօզուգ հավա հէրարէթին թէ"սիրի իլէ 'ալէտտէվամ տըշարըյա տէֆ' օլունսուն։

Պունըն իչիւն հիչ պիր իճատ պիզիմ օճադլարա միւսավի կէլէմէզ։ Օճադ օտանընն թէճահիտ ի հավասընա վէ թէսխինինէ պիր վասըթա մադամընտա վէ խանէ խալգընը թահթը թէ"սիրաթլա եէքտիկէրինէ պիրլէշտիրէն պիր բապըթա հալինտէ թարիխ ի ինսանիտէ զայէթ մուհիմ պիր մէվգը' թուխմըշ տըր։ Օճադ հավայը տօստօղրու եօգարըյա սէվգ էտէն պիր տէլիք տիր քի, թէճահիտ ի հավայա եան փինճէրէլէրինտէն տահա ա'լա իֆա ի խըտմէթ էտէր։ Անընն իչինտէ աֆէչ տախի եագադըղմըզտա իսէ, հասըլ օլան հէրարէթ տայէիինտէ հավանընն տըշարըյա ագան ագընթըսը ֆէվգէլ'ատէ չիտտէֆլէնիր։ Օճադընն էթրաֆընտա պուլունան հավա մուգավէմէթսիզ պիր թարզտա պաճատան տըշարը չըգար, վէ օտանընն պիւթիւն հավասը տախի օ եօլտա տըշարը չըգար։ Իչէրիքի հավանընն տէֆ' ու թէպ'իտինէ մախսուս պու կիպի 'աճիպ պիր վասըթա պիղիմ էմրիմիզ թահթընտա պուլունտըղընտան, թազէ հավայը իչէրիյէ ալմագ խուսուսընտա տիւչիւնմէք պիւէ ղա՞իտ տիր, զիրա իչէրքի սըճագ հավանընն պաճատան տէֆ' ու իխրաճ օլունմասըյլէ օտատա պիր պօչլուգ հասըլ օլունճա, տըշարընընն տահա սօղուգ օլան հավասը հէր հալտէ իչէրիյէ հիւճում էտէր, հէր տէլիք տէչիքտէն, հարըգտան, ճամ գանատլարը արասընտան, անախթար տէլիյինտէն, միւսքին օլան հէր եէրտէն իչէրիյէ հէր հալտէ թազէ հավա կէլիր, եօգատա օտանընն փինճէրէլէրի պիր անտէ հավանընն թազէթգի ալթընտա խուրտուխաչ օլուրլար։ Եանան օճադ պու վէճհէ թէճահիտ ի հավա իչիւն էն միւքէմմէլ պիր վասըթա տըր։ Հիչ չիւպհէսիզ պաչգամըշլար իսէ տէ, տահա փէք օ գատար չօգ տէյիլ տիրլէր։ Կիւզիւն եախսա գըշընն օտանընն հավասընն թէճահիտ էօյլէ պիր թարզտա իճրա օլունմալը տըր քի, վիճտուտլերիմիզ իւզէրինէ հավա ագընթըսը կէլմէսին։ Օրթատան աչըլան ճամ գանատլար պու սէպէպտէն ղայր ի միւնասիպ տիրլէր։ Հալպու քի օլ ճամլար պիր ազ աչաղըտան եօգարը գալտըրըլարագ վէ եօգարտան աչաղըյա էնտիրիլէրէք վէ աչաղըտաքինին գարչըսընա միւնասիպ պիր մանի'է, մէսէլա սատէ պիր թախթա, կէչիրիլէրէք տըշարտան կիրէն սօղուգ հավա ագընթըսընը եօգարըյա տօղրու չէվիրմէք վէ սօղուգ ալմագ մուխթարասընտան սալիմ գալմադըգ գօլայ տըր։ Վէլհասըլ հէր խանէյէ օտանընն հավասընն խարիճի հավա իլէ պէրտէվամ իխթիլաթտա պուլունմասընա մախսուս տէլիքլէր պուլունմալը տըր քի, պօզուգ հավա հէրարէթին թէ"սիրի իլէ 'ալէտտէվամ տըշարըյա տէֆ' օլունսուն։

Պունըն իչիւն հիչ պիր իճատ պիզիմ օճադլարա միւսավի կէլէմէզ։ Օճադ օտանընն թէճահիտ ի հավասընա վէ թէսխինինէ պիր վասըթա մադամընտա վէ խանէ խալգընը թահթը թէ"սիրաթլա եէքտիկէրինէ պիրլէշտիրէն պիր բապըթա հալինտէ թարիխ ի ինսանիտէ զայէթ մուհիմ պիր մէվգը' թուխմըշ տըր։ Օճադ հավայը տօստօղրու եօգարըյա սէվգ էտէն պիր տէլիք տիր քի, թէճահիտ ի հավայա եան փինճէրէլէրինտէն տահա ա'լա իֆա ի խըտմէթ էտէր։ Անընն իչինտէ աֆէչ տախի եագադըղմըզտա իսէ, հասըլ օլան հէրարէթ տայէիինտէ հավանընն տըշարըյա ագան ագընթըսը ֆէվգէլ'ատէ չիտտէֆլէնիր։ Օճադընն էթրաֆընտա պուլունան հավա մուգավէմէթսիզ պիր թարզտա պաճատան տըշարը չըգար, վէ օտանընն պիւթիւն հավասը տախի օ եօլտա տըշարը չըգար։ Իչէրիքի հավանընն տէֆ' ու թէպ'իտինէ մախսուս պու կիպի 'աճիպ պիր վասըթա պիղիմ էմրիմիզ թահթընտա պուլունտըղընտան, թազէ հավայը իչէրիյէ ալմագ խուսուսընտա տիւչիւնմէք պիւէ ղա՞իտ տիր, զիրա իչէրքի սըճագ հավանընն պաճատան տէֆ' ու իխրաճ օլունմասըյլէ օտատա պիր պօչլուգ հասըլ օլունճա, տըշարընընն տահա սօղուգ օլան հավասը հէր հալտէ իչէրիյէ հիւճում էտէր, հէր տէլիք տէչիքտէն, հարըգտան, ճամ գանատլարը արասընտան, անախթար տէլիյինտէն, միւսքին օլան հէր եէրտէն իչէրիյէ հէր հալտէ թազէ հավա կէլիր, եօգատա օտանընն փինճէրէլէրի պիր անտէ հավանընն թազէթգի ալթընտա խուրտուխաչ օլուրլար։ Եանան օճադ պու վէճհէ թէճահիտ ի հավա իչիւն էն միւքէմմէլ պիր վասըթա տըր։ Հիչ չիւպհէսիզ

հէ եօգ քի եօգարտա թա'րիֆ օլունանա պէնզէր փէնճէրէնին ճամլարընը աչարագ պու 'ամէլիյէյի գօլայլաչըրմըշ օլուրըզ։ Հէր նէրէտէ օճագ եօգ իսէ, վաևանըն իզէրինէ թէճահաի հավայա մահսուս տէլիքլէր վէ ալէթլէրին պուլունմասը մուհիմ տիր։

Օճաղըն վէրտիյէ փէրթէվլի հէրարէթ տահի խուսուսի մէզիյէթէ մալիք տիր քի, անը պուրաճզդտա մուխթասարէն իզահ էթմէք իճապ էտէր։ Գրչըն օտատա օճագ գուլլանմագտան մագսատիմիզ՝ օտանըն հահասընը ըսըթմագ օլմայըզ, անճագ օտատա պուլունանլարըն վիւճուտլէրինի ըսըթմագ տըր։ Վիւճուտ ի ինսանի Ֆարէննհայթըն 68–70 տէրէճէտէ ըսըտըլմըշ հավատա քեաֆի տէրէճէտէ քէնտիսինի ըսընմըշ հիսս էտէր։ Լաքին տօղրուտան տօղրուլա փէրթէվլի հէրարէթէ մա'րուզ օլտըղընտա, պունտան օն տէրէճէ աչաղըտա տահի քէնտի քէնտիսինի ըսընմըշ հիսս էտէր։ Փէրթէվլի հէրարէթ, հա'նի տօստօղրու աթէչտէն հաևօտ ալէվտէն չըգան հէրարէթ խաթթ ը միւսթագիմ իւղրէ հավանըն իչինտէն կէչէր, վէ կէչտիյի վագըթտա հավայը թէսիսին էթմէզ իսէ տէ, թէսատիֆ էթտիյի հէր պիր սուլպ ճիսմի ըսըտըր։ Պու սէպէպտէն օճաղըն փէրթէվլի հէրարէթի օտանըն հավասընը փէք օ գատար ըսըթմամագլա պէրապէր, վիւճուտիմիզի օսպա եաևօտ սըճագ հավա վէ պուխար պօրուլարը վասըթասը իլէ ախզ օլունան փէրթէվսիզ հէրարէթտէն զիյատ ըսըտըրլար, վէ վիւճուտլէրիմիզի սըճագ հալտէ սագլայան օտանըն հավասընըն տէրէճէ ի հէրարէթի նէ գատար աչաղը օլուրսա, պիզիմ թէնէֆֆիւսիմիզ տահի օ գատար պա'հա ի խաթիրահաթ վէ սըհհէթէ նահֆի' օլուր։ Վէ լաքին օճագ իլէ մէաքէնլէրիմիզի ըսըթմագ ուսուլը թուղլու օլուր, վէ սօղուգ իգլիմլէրտէ հէրարէթի զայր ի միւսաֆի օլտըղընտան, ասպալար եաևօտ սըճագ հավա եաևօտ պուխար վասըթալարըլա անընը գուսուրընը իքմալ էթմէք իճապ էտէր։ Լաքին օճագ հէր իգլիմտէ թէճահաի հավա իչինը 'ահիպ պիր վասըթա տըր, վէ պէօյլէ 'ահիպ պիր վասըթա մագամընտա միւթէմէտտան մէմլէքէթլէրին գավա'իհի հրճգ ը սըհհէ 'ալիմլերի մէհահիլինտէ ֆէվգէլ 'ատէ նազար ը տիգգաթ ճէլպ էթմէյէ պաչլամըշ տըր։ Օճագ պիր գոնտիլ եաևօտ հաթթա պիր մում կիպի ևանըզ հալտէ սագլամագ էվլա տըր։ Զիրա պու վէճհէվէ պաճատան եօգարըյա տօղրու պիր հավա ագընթըսը հասըլ օլուր։

Միւթէմէտտին մէմլէքէթլէրտէ մուխթէլիֆ իճհատլար տիւչիւնիւլմիւչ վէ մէվգը' ի իճրայա գօնուլմըչլար տըր։ Պու իճհատլար սայէսինտէ փէնճէրէլէրին եօգարըդքի գըսմը արայըզընտան օտանըն սըճագ վէ պօղուգ հավասը 'ալէտտէվամ տըչարը չըգար վէ ալէ թարաֆընտաքի աչըգտան իչինտէ պուլունանլար իւղրէրինէ պիր հավա ագընթըսը ճէլպ էթմէքսիզին սօղուգ վէ թազէ հավա իչէրիյէ ալընըր։ Պիւթիւն պու իճհատլարտա հիւքմֆէրմա օլան գա'իտէ չու տըր. ևա պիր չօգ տէլիքլէրի պուլունան տէմիր սիփէրլէր վասըթասըյէ հավա ագընթըսընը գըրըպ խաֆիֆլէնտիրմէք վէ եաևօտ մանի' սուլպ պիր ճիսմ վասըթասըյա օտանըն իչէրիյէ կիրէն հավա ագընթըսընը եօգարըյա տօղրու սէվգ էյլէմէք տիր։ Հէր հանկի հիւնէրլի պիր տիւկէր պու գա'իտէյի թաթպիգ էտէրէք խանէնին փէնճէրէլէրի էօնիւնտէ գուլլանըլմագ իչհիւն մահալլի ահվալա մուվաֆֆըգ ալէթլէր եաևօպիլիր։ Սատէ պիր թախթայը պիլէ իչէրիտէ աչաղըտան աչըլմըշ փէնճէրէնին էօնիւնէ գօյարագ, պիր տէրէճէյէ գատար հէմ օտանըն թէճահաի հավասընը թէ'մին էտէպիլիր, հէմ տէ հավա ագընթըսընտան 'արի գալապիլիրիզ։ Օտա ըսըթմագլըզ մէա"էլէսիյէ 'ալագատար էն մուհիմմ պիր մէա"էլէ տահի հավանըն չոՒՒոպէնէ տիր։ Հավա սույու սէվէր վէ սու տահի հավայը, պինա'էն'ալէյհ սույըն սաթհընտան 'ալէտտէվամ թա իչպա' նօգթասընա գատար հավայա պուխար չըգար։ Լաքին հավատա պուլունան րուխթուպէթին մըգտարը տէրէճէ ի հէրարէթէ կէօրէ, թէխալլիւֆ էտէր։ Սըճագ հավա սօղուգ հավանըն իհթիվա էտէճէյինտէն չօգ զիյատ մըգտարտա պուխարը չամիլ օլապիլիր։ Ֆարէննհայթըն միզան իւլ հէրարէսինտէ հէր 20 տէրէճէնին եիւքսէլմէսիյէ հավա թագրիպէն իքի միլ րուխթուպէթ էմմէք իգթիտարընը հա'իզ օլուր։ Մէսէլա հավա քիւլէսինին տէրէճէ ի հէրարէթինի 60° տան 80°է չըգարտըղըմըզտա, քէնտի իգթիտարը տէրէճէսինտէ րուխթուպէթի հավի պուլունան օլ հավա պիր օ գատար տահա րուխթուպէթ էմէպիլիր։ Վիւճուտ ը ինսանի պէչէրէսինին սաթհընտան րուխթուպէթ տիչարը վէրիր, վէ էթրաֆընտաքի հավա հատտէն աչըրը րուխթուպէթի ևա գուրագ օլտըղտան պիհուզուր օլուր։ Սօղուգըղը սէպէպինտէն փէք զ րուխթուպէթի հավի պուլունապիլէն տիչարըդի հավա օտատա եաղ տէրէճէ ի հէրարէթինի իքթիսագ էյլէտիյինտէ, պիթթապի' փէք գուրագ օլուր, պունա պինա'էն պու կիպի հավա թազիդ էտիճի պիր մահիյէթի հա'իզ օլուպ, պիզիմ պիհուզուր օլմամըզդա սէպէպիյէթ վէրիր։ Սօպա իլէ ըսընան օտալարըն հավասը պու սէպէպտէն թազէգ էտիճի պիր հալ քէսպ էտէր վէ անընն գուրագ-

լըղընը տէֆ' էթմէք իչիւն թէպախսուր էթմէք իւզրէ, աչըգ պիր գապ իլէ սօպանըն իւզէրինէ սու գօմագլըգ իճապ էտէր։ Հատտէն աչըրը բուռ թուպէթ տախի 'այնի տէրէճէ մուգիրր տիր։

Թէնէֆֆիւս մէս'էլէսինին էն մուհիմմ պիր գըմըրնը տախի կէճէլէյին թազէ հավա թէտարիքի մէս'էլէսի թէչքիլ էտէր։ Կիւնտուգիւն խարիճտէն հավա ալմագ վասըթասը ազ չօգ տիւչիւնիւլիւր իսէ տէ, կէճէլէյին եաթմազտան էվվէլ պիլճիւմլէ ճամլար վէ փէնճէրէյէր վէ հէր տէյլիք տէյլիք քէսմալը տիգգաթլէ գափատըլըր։ Եէր եէր օճազըն պաճալարընը պիլէ գափամագ 'ատէթ հիւքմիւնէ կիրմիչ տիր։ Կէօյա քի կէճէ հավասը մուգիրր ի սըհհէթ իմիչ, կէօյա քի խասաթալըգլարա վէ սօղուղա սէպէպ օլուր իմիչ։ Պու ֆիքր ու թէսավվուր չօգ քէօքլէշմիչ տիր։ Պիլիրիմ էօյլէ եէրլէր քի օրալարտա խասաթալանըրլար տիւչիւնճէսի իլէ աչըգ եէրտէ ույումազլար, օլ հավալինին հավասը կէճէլէյին թէնէֆֆիւս իչիւն մուգիրր իմիչ։

Պու պաթըլ ի'թիգատ էհալինին ֆիքրինտէն պիւսպիւթիւն թարտ ու թէպ'իտ էտիլմէլի տիր, 'Ալէյհիսսալաս կէճէնին ուզուն սա'աթլարը զարֆընտա եաթագ օտալարըմըզըն հավասը 'ալէտտէվամ թէպտիլ էտիլմէլի տիր, զիրա օտալարտա մա'էթթէ'էսիւֆ 'ա'իլէնին պիլճիւմլէ ա'զալարը չօգ տէֆ'ա չիֆթէր չիֆթէր 'այնի եաթագտա եաթարլար։ Կէճէ հավասը ասլա մուգիրր ի սըհհէթ տէյլի տիր, անտէ ասլա տահա մուգիրր պիր 'ունսուր հօգ տըր վէ անըն եաթագ օտալարըմըզա սէրպէթմէչ կիրիպ չըգմասը ասլա մէն' էտիլմէմէլի տիր։ Վէրէմլիլէր իչիւն սանաթօրիումլար եափըլմըշ տըր։ Անլէրտէ խասթա եազ գըշ վէ հէր իգլիմտէ կիւնիւն պիւթիւն սա'աթլարընտա կէճէ եախօտ կիւնտուզ, ույանըգ եախօտ ույուր հալտէ աչըգ հավատա 'էօմր կէչիրմէյէ մէճպուր օլուր։ Պէօյիւք չէհրլէրին աչըգ սանաթօրիումլարտա թէտավի օլունմայան վէրէմլիլէրի քէնտի եաթագ օտալարընըն փէնճէրէյէրինի էօյլէ պիր սուրէթտէ թա'սիլ էյլէմիչլէր տիր քի, պաշլարը փէնճէրէյտէն պիւսպիւթիւն տըշարը չըգմըշ պիր վազ'իյէթտէ եաթմազա վէ պու վէճհլէ պիւթիւն կէճէ տըշարընըն սօղուգ վէ թէմիզ հավասընը թէնէֆֆիւս էթմէյէ մուգթէյտիր օլուրլար։ Տիգգաթ էտինիզ քի եազ վագթընտա տէյլի տիր քի վէրէմլիլէր իչպուճհըգը իւս սըհհէ վասըթասընտա միւրաճա'աթ էտէրլէր, անճագ հէր մէվսիմտէ, եա'նի գըշընն սօղուգ կէճէլէրինտէ օլարդը գատար պահարընն էն միւսայիմ կէճէլէրինտէ տախի միւրաճա'աթ էտէրլէր։ Հէմ տէ աչըգ հավատա 'էօմր կէչիրէնլէրին 'ուսմուի թէճրիպէտի չու օլմուշ տըր քի, աչըգ հավատա թէնէֆֆիւս գափանըգ խանէլէրին հավասը իչինտէ թէնէֆֆիւստէն տահա չօգ զիյատէ իսթիրահաթպախչ վէ մուճիպ ի սըհհէթ տիր, վէ աչըգ հավատա թէնէֆֆիւսէ ալըշան քիմսէ իչիւն գափանըգ օտալարտա ուզուն միւտտէթ օթուրմագլըգ նախօշ կէլիր, վէ աչըգ հավատա չէքիլէն ույգուս օ գատար խօշ վէ հայաթպախչ տըր քի, 'ատի ինսանլարընն անա տա"իր հիչ պիր ֆիքր ու թէսավվուրը հօգ տըր։ Սօղուգ հավանըն թէնէֆֆիւսիւնիւն էօյլէ մէզհիյէթլէրի վար տըր քի, հէր պիր զահմէթէ գաթլանարագ անա մալիք օլմագլըգ տէյէր։ Վիճուաը սրճագ թուրմագ վէ հավա ազընթըսընան մասուն պուլունտըրմագ քէռֆի տիր։ Հէր հանկի պիր իդլիմ եախօտ մէվսիմտէ տըշարընըն սօղուգ հավասընը միւմքին մէրթէպէ ուզուն միւտտէթ թէնէֆֆիւս էթմէք իչիւն ա"իր հիչ պիր մուխթարա գալմագ։

ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱԹ

ՄԷՐԶԻՖՈՒՆՏԱՆ ԳԱՅՍԷՐԻՑԷ ՊԻՐ ՍԷՅԵԱՀԱԹ 2.

(Փրոֆ. Վ. Յ. Ցուկ-ըէաե, Մէրզիֆոն)

Շայան ը թէ'էսիւֆ տիր քի, էչրաֆըմըզ մէնաֆի' ի զաթիյէլերի իչիւն փէք չօգ թէչէպպիւսաթ ը խայրիյէյէ մանի' օլմագտա տըրլար. Էզճիւմլէ Զամանթը նէհրինին Գայսէրի օվասընը իրվա վէ իսգա զըմընտա պիր գանալ աչըլմասը իչիւն վագթընտա 3,000 լիրա գատար էլտէ էտիլիպ մուա'մէլէյէ պաշլայաճաղը սըրատա, չիմտի սու պատար թարլալարընըն գըյմէթինին ֆագր ֆուգարանըն թարլասըյէ պէրապէր օլաճաղընը տիւչիւնէրէք, չէօյլէ պիր թէտապիր տիւչիւնմիչլէր։ Գայսէրիյէ եագընն պիր գալ սա'աթ սիւրէր Զօրագ օվալար վար քի, հիչ պիր չէյ հաթթա օթ պիլէ պիթիրմէյիպ, անճագ կիւհէրչիլէ հուսուլէ կէթիրիլէր։ Սէհնէվի 200 լիրա գըյմէթինտէ կիւհէրչիլէ կէթիրմէյէն պու թարլալար սուլանտրգարընտա նէ գատար 'ազիմ պիր մահսուլաթ հուսուլէ կէթիրէճէյի վէ պիւթիւն Գայսէրի իւլքեասընըն իհնա օլաճաղը հէր քէսէ մա'լիմ տիր։ Էչրաֆըմըզ Սատարէթ պիր թէլէկրաֆ քէչիտէ էտէրէք, Զամանթը նէհրի Գայսէրի օվասընա կէլտիյինտէ, արթըգ կիւհէրչիլէ կէօնտէրիլէմէյէճէյինի 'արզ էտէրլէր, վէ տահա պիրմէմ նէ կիպի մազարրաթլարընտան պահս էտէրլէր։ Իչթէ վիւքէլամըզ օլ վագթի պու խասըրը թէչէպպիւսիս մէն' էտէր, վէ Գայսէրի տէսիթին սէնէ սուսըզ գալըր վէ գալաճաղը տա

չիւպհէսիզ տիր։ Շիմաի պիւէ պէօյէ պիր խայրը իչէ պաշլանսա, անլէրին մանի՛ օլաճաղը պէլի տիր։ Զանտրը վէ Պաբա եաղմուրը գարիյէլէրինտէ վասի՛ թօփրաղլարը օլան ադալար, պէյլեր Պաղազլայան հիւքիւմէթինի էլտէ էթմէյէ հիչ պիր միւչքիլաթ չէքմէզլէր։ Կէլէն մէ՚մուրլարը գաղանադ իչին 5–10 լիրայը կէօղաէն չըգարըրլար։ Էսասէն քէօյլէրի եէքտիկլերինէ բապի իւէ վէսա՚իթ ինադիյէյի թէսհիլ վէ թէվզի՛աէն ՚իպարէթ օլան չօսէ թարիգլէրինի քէօյլէրաէն էօթէյէ աթարադ, պիր գաչ գուրուչ իսթիֆադէլէրինի թէ՚մին էալն պէօյլէ մէ՚մուրլարտան հիչ պիր ֆա՚իտէյէ լինթիզար էտիլէմէզ։

Քէլլէր իւէ Գայսէրի ադասընտա գօնադ հէրի Եաղըչէփինի տիր։ Պօղազլայանտան 3 սա՚աթ էօթէտ տիր։ Ասըլ քէօյ հօլտան եարըմ սա՚աթ էօթէտ տիր. հէմ տէ եագըշըղը պու տէյի՚լ մի տիր։ Եօլըմըն իւզէրինտէ իքի խան վար իտի, չիմաի խադրապ օլմուչ։ Քէօյ իչինտէ էֆէնին խանը վար իմիչ, օրայա կիթաիք։ Քէօյ պու խան իչուն իքի ֆըրգայա այըլմըշ, Գայսէրիյէ տա՚վայա կիթմիշլէր, քէօյտէ խան եագըշմաչ տէյիւ իտտի՚ա էտիյօրլար իմիչ։ Պադալըմ Գայսէրի միւթէսաիրրըֆը Մու՚ամմէր պէյ պուննարա նէ՞ տէրս ի ՚իպրէթ վէրէճէք տիր։

Եաղըչէփինիտէն Գայսէրիյէ կիտէր իքէն, հէման հարը հօլտա Գըզըլ ըրմաղա թէսաոիւֆ օլունուօյօր։ Էնգարէ, Սիվաս, Դասթէմունի վէ Թրապիզօն վիլայէթլէրի տախիլինտէն կէչէրէք Գարա Տէնիզէ տէօքիւլիւր։ Գարա պախթըմըզտան պու Գըզըլ նէհր միւրուր ու ՚ուպուրը միւչքիլէչաիրմէքտէն մա՚տա հիչ պիր իչէ եարամամըչ. տէլիլէնիր, քէօփիւրիր, էթրաֆընը պատար, լաքին պիր խայրը հօգ. ադար, ադար, տէրինտէն ադար, նէ կէչիտ վէրիր, նէ աման։ Ատը պիւէսինճէ գըզը՛լ։ Նէչիլ ըրմադ վէ չու՚պէսի Թէրս ադան կէչտիքլերի եէրի իհնա էաէրլեր. հէլէ Թէրս ադանըն տամլասը պիւէ զա՚իլ օլմազ։ Գըզըլ պախթըմըզտան պիր տէյիրմէն պիւէ չէվիրմէզ։ Օ գատար տէլի ադար քի, տօլադ իւէ սու՚յու հօգարը ալմադա իմքան հօգ։ Լաքին գադահաթընը պէօյիւիւ էհալիմիզտէ տիր քի, պինլէրճէ սէնէլէրտէն պէրու պիր իսթիֆադտէ հօլունը պուլամամըչ, Նէհր տէ քէնտիլէրինէ քիւմիւչ։ Նէհրին գատիմ իսմի Հալիս իտի, իւզէրինտէ դատիմ Րօմալըլար տէվրինտէ պա՚զը դայէթ միւքէյլէֆ քէօփրիւլէր եափըլմըչ տըր։ Եալընըզ կէօզ եախսա Թէք կէօզ Քէօփրիւ քէօյիւ քէօփրիւլէրի էնգարէ Թարիգլինտէ, Զօգ կէօզ տէ Եօզդատ հօլունտա տըր։ Զօգ կէօզիւն 15 կէօզիւ, եա՚նի քէմէրի վար։ Նէհր չիմաի մէճրասընը Թէպտիլ իւէ սօղ Թարաֆտաքի 7 կէօզլէրտէն կէչիյօր, պէրի Թարաֆտաքի 8 կէօզլէր պաթթալա գալմըչ. պէլքի կիւնիւն պիրինտէ տէ պու Թարաֆա կէչէր։ Քէօփրիւնիւն նէ վագթ եափըլաըղը նամա՚լիւմ, Րօմալըլարա ՚աԹՔ օլունուրսա տա, պու պաթթալ կէօզլէրին թէմէլլէրինտէ խաչ րէսիմլերի պուլունմասընտան, Պիզանթիս իմփէրաթօրլարը տէվրինտէ թա՚միրաթ վուգուա՚ պուլաըղը մէլհուզ տըր։ Պու Զօգ կէօզէ եագըն Պէլքիրին չիֆթլիյի վար քի, Գայսէրիյէսէն կէճճէ չըգանլար ՚ուսմանէն կէճէյի պուրատա կէչիրիրլէր։ Ըրմաղա գըզըլ տէնտէսինէ սէպէպ սուլյունըն րէնկի օլմալը քի, տա՚իմա գըրմըզը տըր։

Զօգ կէօզ քէօփրիւսիւ գայէթ միւքէյլէֆ վէ չայան ը հայրէթ պիր էսէր իսէ տէ, էյվա՚հ քի քէօյիւլէրիմիզին վէ հիւքիւմէթիմիզին տիգդաթսըզլըգլարընտան նաչի իքի Թարաֆընտաքի գօրգուլուդ Թաչլարը տիւչմէքտէ վէ իչի կիւճիւ օլմայան հէրիֆլէր անլէրի եէրլէրինտէն օյնաթմագտա պիր քէյֆ տուլմադտա տըրլար։ Քէօփրիւնիւն գարայա իլթիհագ էտէն իքի ուճլարընտաքի գըսմլար ինգըլըզա եիւզ Թուտմուչ։ Քէզա օրատան Գայսէրիյէ գատար օլան եէրլէր տաղլըդ վէ տէրէլիք օլարդընտան, պուննարտա 3 պըթ՚ա ճէսիմ ֆագաթ Զօգ կէզդէ գըյսասէն քիւչիւք քէօփրիւլէր վար տըր։ Պուննարընտա էհէմմիյէթ ի ֆէվգէլա՚տէսի վար տըր։ Պուննարտան պիրիսինէ պիր հալ վուգուա՚ինտէ ամէտչիւտ քեամիլէն միւնդաթի՛ օլուր։ Իչթէ պու քէօփրիւլէր տէ ադար ադար խարտապա միւչրիֆ օլույօրլար։ Պուննարը Գայսէրիյէ միւթէսաիրրըֆը Մու՚ամմէր պէյէ ՚արզ իւէ, չիմաիլիք 3–4եր լիրա իւէ հազմի գապիլ օլան պու ասարը մու՚աղզամանընն թա՚միր ու թէրմիմինի րէճա էթմիմ. օլ անտէ օրատա թէսաոիւֆքէն հազըր պուլունան միւհէնտիս էֆէնտի՛ «Պու քէօփրիւլէրին տա՚իմ իւլ էվգաթ թա՚միր էտիլէրէք, հալը միւքէմմիլէյէէ մուհաֆազա էտիլմէսի իչիւն վագըֆլարը վար տըր, անլէրին միւթէվէլլիլէրինի պուլուսպ իճգար էթմէլի» տէյիւ պույուրտուլար։ Օլ միւթէվէլլի էֆէնտիլէր արանըլըպ պուլունանա դատար չիմաիլիք եօլ փարասընտան մէսարիֆլէրինին թէսվիյէսինի րէճա էյլէտիմ, միւթէսաիրրըֆ պէյ տէ էմր պույուրտուլար։ Պադալըմ մէչրութի պիր մէ՚մուրըն էմր ու վա՚տը տա իսթիպատա մէ՚մուրլարընըն էմրի կիպի ունուտուլը՚ը մը, եօգսա նաֆըզ օլո՞ւր մը։

ՊԻՐ ԹԱԳՐՄ ՈՒՖԱԴ ՊԷՕՃԷՔԼԷՐԻՆ ՊԱ'ՉԸ 'ԻԼԷԼԻ ՍԱՐԻՑԷՆԻՆ ՍՈՒՐԲԷԹ Ի ԻՆԹԻՉԱՐԸՆՏԱ ԹՈՒԹՏՂԳԼԱՐԸ ՄԼՎԴԸ'

(Տօք. Ա. Կ. Մարքարեան, Բէյ-Ղահէա)

Ամէրիգա վէ Իսլանիա մուհարէպէսի 'ալէմի թէպապէթէ 'իլէլի սարիյէնին սուրբէթ ի ինթիչարը հագդընտա փէք պէօյիւք վէ ֆարգը մա'լիւմաթլար վէրմիչ տիր։ Զիրա մէզքիւր մուհարէպէ ղէմանընտա իճրա էտիլէն քէչֆիյաթ' պիր թագըմ պէօճէքլէրին Թիֆօ վէ էմալի խասթալըգլարընն սիրայէթինտէ պէօյիւք պիր հիսսէլերի մէվճուտ օլադընը մէյտանա չըգարմըչ տըր։

Իչպու պէօճէքլէրտէն իլք տէֆ'ա նազար ը տիգգաթ ճէլպ էտէն 'ատի սիյահ էվ սինէքլէրի տիր։

Էվվէլճէ գապուլ օլունտուղը կիպի Գուպա ատասընտա սուլարը Թապիպլէր վասթասըյլէ մուտ'այէնէ օլունուպ, Թէմիզ վէ հէր տիւրլիւ պուլաչըգտան 'արի տիր տէյիւ գանա'աթ հասըլ օլունմըչ օլան մահալլէրտէ գուրուլմուչ օլան Ամէրիգա օրտուկհաղլարընտա եինէ Թիֆօ խասթալըղընըն զուհուրը աթըպպայը պիր տէրէճէյէ գատար չայընրմըչ իտի։ Պինա'էն 'ալէյհ աթըպպա քէնտի նազար ը քէչֆիյաթլարընը ախէր Թարաֆլարա Թէվճիհէ մէհպուր օլտուլար։ Իչպու զէմանատա մէչհուր ճէրրահ Պրէյտինին մէզքիւր խասթալըղա ԹուԹուլմասը իչէ պիր գաթ տահա խըզ վէ մէրագ վէրմիչ տիր։ Նիհայէթ անլաչըլտը քի, եազ մէվսիմլէրինտէ հէր էվին պէլասը օլան սիյահ սինէքլէր պիր Թագըմ կիւպրէ վէ մէզպէլէ եըղընԹըլարը իւզէրինէ վէ օրտուն տախի Թա'ամ գապլարը իւզէրինէ գոնմալարըյլա Թա'ամլարը Թիֆօ խասթալըղընա աչըլայօրլար, վէ հալընըզ պու գատարը տա տէյիլ, իլլա իչպու սինէքլէր հուպուպ էտէն բիւգկարլարընն վասթասըյլա նազլ օլունարագ, անլէրին խաթթ ը ճէրէյանընըն պօյունտա տախի իչպու խասթալըղը նէչր էտիյօրլար։

Լօնտրա աթըպպասընտան վէ սըհհիյէ ա'զասընտան Տօք. Հէյմըր Թէճրիպէ իլէ պուլմուչ տըր քի, սինէք քէնտի եումուրթալարընը աթ կիւպրէսինէ վազ' էտիյօր վէ հավրուճըգլար օրտատա հասըլ օլույօրլար, վէ լաքին անլէր քէնտի ղըտալարընը Թօղ Թօփրագ վէ 'ատի սիւփրիւնթիւ եըղընլարընտան ալըյօրլար։ Պէր սիյահ սինէք Թիֆօ միգրօպընը քէնտի վիւճուտը իւզէրինտէ իւքի հաֆԹատան զիյատէ սաղ օլարագ Թաչըյապիլիյօր, վէ հաթթա պիր միգրօպ պիր սինէյին ճիհազ ը հազմինէ սաղ կիրիպ սաղ չըգապիլիյօր։ Սինէք՝ միգրօպը այագլարըյլա նագլ էտիյօր։ Պինա'էն'ալէյհ սինէքլէր խասթանըն տէֆ' ի իհթիյաճը իչինն գուլլանըլան գապլար վէ էլպիսէլէր իւզէրինէ գօնուպ գալգմագ իւչ միգրօպը սուհուլէթլէ նազլ էտիյօր։ Էրպապ ը մէրագըն պիրի անլամըչ տըր քի, հէր պիր տիչի սինէք եազ մէվսիմինին օրթասընտա տօղրու 120 թանէ եումուրթա վազ' էտէր վէ իչպու եումուրթաճըգլարտան 8 սա'աթ զարֆընտա ուճաճըգ սինէքլէր գօլօչգատան չըգար, վէ չէօյլէ պէօյլէ 10 կիւն զարֆընտա քէմալէ էրէրլէր։ Իչպու միւտտէթ իգլիմ, մէվսիմ վէ Թա'ամ նօգԹա ի նազարընտան Թէխալլիւֆ էտէր։

Զնճի։ Գարնճալար։ Եազ մէվսիմինտէ սանքի հէր էվտէ պուլունան ուճագ վէ գըրմըզը գարընճալարըն պուլաչըգ խասթալըգլար նէչր էմմէք խուսուսընտա կէօրտիւքլէրի իչ սինէքլէրինքինտէն կէրի գալմազ։ Քէնտի եումալարընը եա տիվար իչլէրինտէ, [եա տա օտալարըն Թապանլարը ալԹընտա եափարագ, սիւփրիւնթիւ գապլարընտա վէ օրտատան տախի Թա'ամ տօլապ վէ մախզէնլէրինէ սուհուլէթլէ կիրիպ չըգտըգլարը տիւչիւնիւլմաւքտէ, իչպու հայվանճըգլարըն խասթալըգ, խուսուսա Թիֆօ խասթալըղը միգրօպլարընտա նասըլ համմալըգ վազիֆէսինի իճրա էտէր օլտուգլարը գօլայճա անլաչըլըր։

3. Փիրէլէր։ Իչպու հայվանճըգլարըն իննատան, քէօփէք վէ քէնտի վիւճուտլէրինտէ պուլունան ճինալէրինին հէր պիրինին տախի պու իչտէ ազ չօգ հիսսէլերի վար օլտըղը անլաչըլմըչ իսէ տէ, տահա նէ տէրէճէյէ գատար օլտըղը Թա'ինն էտիլէմմէմիչ տիր։ Թիֆօ խասթասընըն գանընը էմէն 500 իննան փիրէսինտէն անճագ 20 վէ 650 քէօփէք վէ քէտի փիրէլէրինտէն անճագ 5 քիւլԹիւրլէր հափըչապիլմիչ տիր։ Փիրէլէրին գաֆէսլէրտէ մուհաֆազա էտիպ պէսլէմէք իչինտէ զուհուրա կէլէն կիւճլիւքլէր իչպու բագամլարը քիւչիւլտիւյօր իսէ տէ, Թիֆօ խասթալարընըն պիր գաչընըն փիրէլէր վասթասըյա աչըլանմըչ օլտըղընա Թապիպլէր ա-բասընտա գանա'աթ հասըլ օլմուչ տըր։

4. Թախթա քէհլէսի։ Տօսթումըզ օլան չու քէհլէ պիղի էն զիյատէ միւգԹարիպ էտէր. 'աճէպա անընն էլինտէն քիմլի՞ր դուրԹուլմուչ վէ եախօտ պուրնունը սօգմատըգ նէ՞րէլէր գալմըչ տըր, էն ֆագիրին գուլիպէսի, էն զէնկինին գօնաղը վէ հաթթա մէլիքլէր սէրայը տախի անընն տուխուլինտէն ազատէ օլամազ։ Օ՝ Թախթալար չաթլաղընտա, ախշագ տիվարլար արասընտա, Թախթա Թապան վէ Թավանլարտա կիւնտիւզլէրի կիզլէնիպ կէճէլերի գարանլըգտա մէյտանա չըգար։ Թա'ամը

'ալէոսէվիյէ ինսան գանը իսէ տէ, պա'ղէն պաչգա չէյլէր տախի եէր։ Կիղլէնտիքլէրի մահալլէրտէ եումաւրթալարընը քիւմէ քիւմէ վազ' էտէրլէր, վէ հէր պիր քիւմէտէ 50-60 գատար եումաւրթա պուլունուր։ Պիր թախթա քէհլէսինին եումաւրթատան չըգըպ քէմալէ էրմէսի իչիւն լազըմ օլան վագըթ տէրէճէ ի հէրարէթ վէ թա'ամլընա մէրպուէթ իսէ տէ, 'ալէոսէվիյէ 8-15 հաֆթա տըր։ Էրպապ ը ֆէննի Թըպպըն պա'զըլարընըն իտտի'ասընա կէօրէ, թախթա քէհլէսի վէրէմ վէ պա'զը ճինս հիւմմա միդրօպլարընը համիլ օլույօր։ Ամէրիգա ատգԹօրլարընտան պիրի պու պապատ չէօյլէ նագլ էտիյօր. «Իւչ սէնէ միւթէմատիյէն էթմիչ օլտըղըմ թէհարրի վէ միւթալա'աթ վասըթասըյլա Թիֆօ միդրօպընըն թախթա քէհլէսի վասըթասըյլա նագլ էտիլտիյինէ տա՞իր գանա'աթ հասըլ էթմիչիմ տիր։ Լէհլէր, Իթալիանլար վէ Ռուսլար արասընտա քիրլի վէ փիս մահալլէրտէ Թիֆօ խասթալըղընըն եաթմըշ օլտըգլարը եաթագլարտա եաթան ատէմլէր 'այնի խասթալըղա միւպթէլա օլուրլար, վէ հէմ տէ թախթա քէհլէսինտէն ըսրըրլտըգլարընտան 12-15 կիւն սօնրա։ Իչինտէ Թիֆօ խասթալարը եաթմըշ օլան պիր էվի իճար էթմիչ օլան պիր Իթալիանա, մէգքիւբ խանէյտէ պուլունան պիճիւմլէ եաթագլարը եագըպ, էվի էյիճէ Թէպխիրաթա մազհար գըլմատըդա իչէրի կիրմէմէսինի Թավսիյէ էթտիմ իսէ տէ, ինանմայարագ ըէտտ էյլէտի. վէ լաքին 'այնի վագթտա քէնտի իւզէրինտէ Թէճրիպէ էթմէգքիւիմէ միւտա'ատէ էյլէտի։ Պինա՞էն'ալէյհ պիր գաչ Թանէ Թախթա քէհլէսի ԹուԹուպ պիր գաչ կիւն աճ պրագտրգտան սօնրա, միւնասիպ պիր եօլ իլէ մէգքիւբ Իթալիանըն 8 եաչընտա օլուպ տա Թիֆօտան միւղթարիպ գըզճըղագընըն գարնը իւզէրինտէ 6 ղա'աթ գատար մուհաֆագա էթտիմ։ Պա'տէհու եինէ միւնասիպ պիր գապ իչինտէ 24 սա'աթ գատար մուհաֆագա էյլէտիքտէն սօնրա, մէգքիւբ Իթալիանըն գարնը իւզէրինտէ 12 սա'աթ գատար սալը գօտում։ Իչպու քէհլէլէրտէն 3տէ 1ի ատէմի ըսրըմըշ իտի, պա'տէհու իչպու քէհլէլէրտէն քիւլԹիւրլէր եափտըղըմտա, Թիֆօ միդրօպլարընը կէօրտիւմ։ Էնտա ի Թէճրիպէմտէ քէհլէլէրտէն պա'զըլարը էլիմտէն գաչարագ մէգքիւբ ատէմին եանընտա եաթմագտա օլան 11 եաչընտաքի պիր օղլան չօճուղընըն իւզէրինէ կիԹմիչ իտի։ Շու հալտէ 14 կիւն սօնրա պապասընտա վէ 12 կիւն սօնրա օղլունտա ֆէննա սուրէթտէ Թիֆօ խասթալըղը հուսուսէ կէլտի։» Թախթա քէհլէսինտէ Թիֆօ միդրօպը քէնտի գուվվէթ վէ չիտտէթինի պիր գաչ հաֆթա գատար մուհաֆագա էտիյօր։

Սիվրի սինէքլէր։ Պիւթիւն տիւնեա իւզէրինտէ 20-25 ճինս վէ 300 նէվ' գատար սիվրի սինէք պուլունմուչ տըր։ Պու գատար ճինսլէրտէն անճագ 3իւ էրպապ ը ֆէննի Թըպպըն նագար ը տիգգաթընը ճէլպ էթմիչ տիրլէր։ Զիրա անճագ անլէր վասըթասըյլա պիր Թագըմ 'իլէ ու էմրագըն նէչվ ու նէմա վէ սիրայէթ էթմէքտէ օլտըգլարը անլաչըլմըչ տըր։ Իչպու իւչլէրտէն իքիսի, եաՙնի Ֆիլէքս վէ Սթիգօմիա Թէսմիյէ օլունանլար սատէ հիւմմա վէ ֆայլէրիասիս տէնիլէն խասթալըղըն, վէ իւչիւնճիսիւ։ եաՙնի էնօֆիլիս իսէ սըթմա խասթալըղընըն խատտմլարը տըրլար։ Իչպու սօնրաքիլէրտէն պիր գաչ ատֆ'ալարտա Թիֆօ միդրօպլարընըն քիւլԹիւրլէրի եափըլմըչ։ վէ պու եօլ իլէ էնօֆիլիս նամ սիվրի սինէյին տախի Թիֆօ միդրօպընըն վասըթա ի ինԹիչարը օլտըղընը իսպաթ իչիւն իւչ ատտ աթըլմըչ օլմուչ տըր։

Ինսան քէհլէսի. Ֆրանսըզ աթըպպասընտան պիրիսինին չու եագընը վագըթլարտա ճէզա'իրտէ իճրա էթմիչ իտիյի Թէհարրիյաթ վասըթասը իլէ Թիֆիս (եախօտ Թայֆըս, գարա հիւմմա) խասթալըղընըն սուրէթ ի սիրայէթի հագընտա չիմտիյէ գատար գապուլ օլունմըչ օլան էֆքեար ը ,ումուտմիյէ սույա տիւչմիչ տիր. զիրա իչպու Թէճրիպէլէրին նէԹիճէսինտէ անլաչըլտը քի Թիֆիս՝ Թէմսա եա Թէնէֆֆիւս վասըթասըյլա տէյլէ, իւլա միդրօպընըն ինսան քէհլէսի վասըթասըյլա նագլ օլունմասըյլա քէսպ ի սիրայէթ էտիյօր, չէօյլէ քի, Թիֆիս խասթալըղընտան ԹուԹուլմըչ պիր քիմսէյնին իւզէրինտէն պիր քէհլէ ալընըպ տա պիր ախէր ատէմին իւզէրինէ գօնուլաճագ օլուր իսէ, խասթալըղ մէգքիւբ ատէմէ տախի սիրայէթ էտիյօր։ Եինէ Թէճրիպէ իւէ անլաչըլմըչ տըր քի, ինսան քէհլէսի իքի մէԹրօտան զիյատէ պիր մէսաֆէ գաթ' էտէմէյօր. չէօյլէ քի, Թիֆիս խասթալըղընըն պուլունտըղը օատատա խասթանընն եաթագընտան 2 մէԹրօ էօԹէտէ պիր սաղլամ քիմսէ եաթըրըլարագ, քէնտիսինէ սալա հարէքէթէ էթմէմէսի Թէնպիհ էտիլսէ, օլ ատէմ մէգքիւբ խասթալըղտան մասուն գալըյօր։ Կէչէն սէնէ պու չէհրտէ չիտտէթէյէ հիւքմ սիւրմէքտէ օլան Թիֆօս խասթալարընը Թէտավի էտէր իքէն, զիյատէսիյէ խավֆ ու էնտիչէ իչինտէ իտիք, ֆագաթ սօն քէչֆիյաթտան խասպէրտար օլուր օլմազ մէգքիւբ խավֆ ու Թէլաչըմըզ տէֆ' օլտու, զիրա քէնտի քէնտիմիզի քէհլէտէն մուհաֆագա էտէրէք գալպիմիզ միւթմէ'ին օլտու։

ՇՈՒՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

—.—

Կէչէն հաֆթա զիքր էթտիյիմիզ վէճհէ չէհրիմիզէ գօլէրա խասթալըղը 4-5 կիւն թէվագգուֆ էթտիքտէն սօնրա եհնէ զուհուր էթմիչ, վէ չու սօն 6 կիւնտէն պէրու 'ասաքիր վէ էհալիտէն կիւնտէ 15–20 միւսապ, վէ 10–15 վէֆիյաթ վուգու' պուլմըչ տըր։ Շէհիր էմանէթի 'իլէթին թէվսի'ի տա՞իրէ ի սիրայէթինին էօ'իւնիւ ալմագ իւզրէ, թէտաալիրի իհթիյաճիյէ ի միւէսսիրէ իթթիհազընա գարար վէրմիչ տիր։ Էտիրնէտէ, Իզմիթտէ, Էրզրումտա, Թրապիզօնտա, Պաղտատտա վէ տահա սա՞իր մահալլէրտէ գօլէրա ազ կամ չօգ չիտտէթլէ իճրա ի ան̆քեամ էթմէքտէ տիր։ —Շէհրիմիզ էլէքթրիգ իմթիյազընը ալան չիրքէթէ Թիճարէթ վէ Նաֆի'ա Նաղարէթի պու խուսուստաքի իրատէ ի սէնիյէյի Թէպիղ էթմիչ տիր։ 'Ամէլիյաթ հէման պաչլանաճագ տըր։ Գուվվէ ի էլէքթրիգիյէնին իսթիհսալը իչիւն իճապ եաչէն ֆապրիգա Քեաղըտհանէ ճիվարընտա ինչա օլունաճագ իմիչ։ Պիր իքի կիւն սօնրա իմթիյազ ֆէրմանը մէզքիւր չիրքէթէ Թէսլիմ էտիլմիչ տիր։ — Կէչէն հաֆթա վիւրուսընը զիքր էթմիչ օլտըղմըզ Մ. Ամէրիգա հէյ'էթ ի մահսուսէսի՝ Ճիւմ'ա էրթէսի կիւնիւ սա'աթ 8տէ սուրէթ ի բէսմիյէտէ Տօլմա պաղչէ սէրայը հիւմայունընտա հուզուրը չէհրիյարիյէ գապուլ պույուրըլմըչ տըր։ — Միւթէֆէքքիրին նամընտա 25 գատար մէպ'ուստան միւրէքքէպ պիր ֆըրգա Թէչէքքիւլ էթմիչ տիր, Մէզքիւր ֆըրգանըն փրօկրամընը Տէրսիմ մէպ'ուսը ԼուԹֆի Ֆիքրի պէյ, վէ Իսթանպօլ մէպ'ուսը Զօհրապ էֆէնտի Թանզիմ էյլէմէքտէ իմիչլէր։ Մէզքիւր ֆըրգանընն չիմտիտէն Թէգաըրիւր էտէն մէսլէքի սէրպէսթի ի մաթպու'աթ վէ ի'թիլաֆը 'անասըր գազիյէսինէ մա'Ժուֆ տըր։ — Շամտան Նոյ. 7 Թարիխիյլէ չէօյլէ հաղըրլըյօր. «Ճէպէլի Տրուզըն Մագրէնի ճէնուպիսինտէ ախզը 'ասքէր մու'ամէլաթը իքմալ վէ 300 նէֆէր բատտալիոնէքի Տիւրզի էֆրատը ճեմիաէի Շամա կէօնտէրիլմէք իւզրէ, Պասրի էսքի Շամա սէվգ օլունմըչ, վէ Նոյ. 4տէն պէրու Պասր էլ Հարիր, Հարպէնէ, էլ Ղազալէ վէ Շէյխ Միսքինտէ վէ ֆէրատաը Պասրի էսքի Շամտա քէմալը կէրմի իլէ ախզը 'ասքէր մու'ամէլաթընա պաչլանմըչ վէ Հավրանըն տիկէր Թարաֆլարընտա տախի ախզը 'ասքէր մու'ամէլաթը իչիւն 2 ալայ փիյատէնին Պասրի էսքի Շամտան Տէր'այա սէվգի մուգարըէր պուլունմըչ, վէ Մագրէնի չիմալիտէ մուխթէլիֆ գօլլար իլէ պաչլաթըրըլան ախզը 'ասքէր մու'ամէլաթընըն Թէսրի' ու իքմալը իչիւն գօլ օրտու գարարկեահընյէ Սիւվէյտէյէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էտիլմիչ օլտըղը գօմանտան Սամի փաչատան Տախիլիյէ նազարէթինէ կէլէն Թէլէկրաֆնամէյէն անլաչըլմըչ տըր։ — Իսթանպօլ ախզը 'ասքէր բիյասէթի աթիտէքի պէյաննամէյի նէչր էթմիչ տիր։ 1— Պու կիւնլէրտէ գօլէրանըն Իսթանպօլտա արթմասընտան տօլայը խասթալըղըն Թաչրայա սիրայէթ էթմէմէսի իչիւն 304,305, 306 Թէվէլլիւալիւ Թէրթիպի էվվէլ էֆրատընըն ճէմ' ու սէվգ օլունմալարը Թէ՞խիր օլունմըչ տըր։ — Սաղոլ տէյօր քի, Իսթիգրազ մուգավէլէսի հագգընտա Սալը սաղսաղը սաղ չէքմէք մու'ամէլէսի իճրա օլունմըչ, վէ ագչամ կէճ վագթ մուգավէլէնամէ ի մէզքիւր Մալիյէ նազըրը Ճավիտ պէյ էֆ. իլէ Ալման հէյ'աթը սարրաֆիյէսի վէքիլի Մ. Հէլֆրիխ Թարաֆընտան իմզալանմըչ տըր։ Իճրա էյլէտիյիմիզ Թահգիգաթա կէօրէ, մուգավէլէնամէ 2 զըմտան միւրէքքէպ օլուպ, Հնճի զըմը կէլէճէք սէնէ ի Մալաթիյէնին մուվաֆֆըգ կէօրիւլէճէյի պիր զէմանընտա մէվգը'ի Թէտա'վիլէ իհտրաճը մուգարրըր օլան 7½ միլեօն լիրալըգ Թահվիլաթա, 2նճի զըմը տա օնտան սօնրա իհտրաճ էտիլճէճէք 4 միլեօն լիրայա 'ա՞իտ տիր։ 7 միլեօնլըգ Թէրթիպի էվվէլին չէրա՞իթի սուրէթ ի գաթ'իյէտէ Թէգաըրիւր էթմիչ տիր։ 4 միլեօնլըգ Թէրթիպ ի սանիյէ 'ա՞իտ պուլունանընն չէրա՞իթի էսասիյէսի տահա միւսա՞իտ տիր, չու գատար վար քի պա՞ղը մատտէլէրինին Թէգաըրիւրիւ Թահվիլաթընն զէմանը իհտրաճընա թա'լիգ էտիլմիչ տիր։ 7 միլեօն լիրալըգ իսթիգրազ Թահվիլաթը փիյասայա եիւզէ նիսպէթլէ 86 ֆէվգինտէ պիր ֆիյ՞աթլէ իհտրաճ օլունուրսա, ֆարգտան միւթէհասսըլ մէպլաղընն նըսֆը հիւքիւմէթէ նըսֆը տիկէրի տէ հէյ'էթ ի սարրաֆիյէյէ 'ա՞իտ օլաճագ տըր։ Մալիյէ նազարէթի իհթիյաճաթը մուգապիլինտէ հէման չիմտի 5½ միլեօն լիրալըգ խազինէ Թահվիլի իհտրաճ էտէճէք տիր։ Պու Թահվիլաթընն Թէ՞տիյէսի հէյ'էթ ի սարրաֆիյէ Թարաֆընտան Թէ՞մին օլունմըչ տըր։ — Գարատաղ հուտուտը իւզէրինտէ քնա՞ին վէհինագա գարիյէսի իւզէրինէ կէճէլէյին Գարատաղ գարաղօլ 'ասքէրլէրի Թարաֆընտան աթէչ եաղըրըլմաղա պաչլանմըչ, վէ պիր գաչ կիւն սիւրէն միւսաատէմաթ նէթիճէսինտէ վէհինագա գարագօլընտա 2 չէհիտ իլէ 2 մէճրուհ օլուպ քէօյլիւէրտէն Թէլէֆաթ օլմաղընը պիլտիրիլմիչ տիր։ — Քէզալիք Գօչանա ճիվարընտա Զարիլագ քէօյլիւնտէ 'ասքէր իլէ պիր Պուլկար չէթէսի արա-

սընտա չէտիտ պիր միւսաաէմէ վուգու՛ պուլա՛ րագ նէթիճէ ի միւսաաէմէտէ 'ասքէրտէն պիր գաչ նէֆէր վէֆաթ վէ պիր զապիթիէ երնէ պիր գաչ նէֆէր եարալանմըշ իսէ տէ , չէթէ տախի քեա-միլէն թար ուսար էտիլմիշ տիր ։ Զէթէտէն 8 քի-չի գաթլ էտիլմիշ , 4իւ սաղ օլարագ թուէթուլմըշ տըր ։ — Զաթ ը Շահանէյէ պիւթիւն վիւքելայա էտիրնէ հէտիյէլերի , եա՛նի միւզէյէին մահֆէզէ իչինաէ էտիրնէ սիքքէսի իւէ պիրեր զարիֆ սէ-փէթ իչինաէ էտիրնէնին մէչնուր գօգուլը սապօն-լարընը իհսան էթմիշ տիր ։ —Էտիրնէ հապսխանէ-սինաէքի մահքիւմէլերտէն ճէզալարընըն 3ոէ 2սի-նի իքմալ էտէնլերին պիր գըսմը 'աֆվը 'այիյէ մազհար օլմուչլար տըր ։ — Հարպիյէ նազըրը փաչանըն էմրիյլէ ժանտարմայա 7,000 ևէնի էֆ-րաա այրըլմըշ տըր ։ Պունլարըն նըսֆը օլան 3,500 նէֆէրի Սէլանիք , Իզմիր , Իսթանպօլ , Պէյրութ , Թրապզօն ժանտարմա ալայլարընա սէվգ օլու-նաճաղլար տըր ։ Պագը գալան 3,500 նէֆէր տա-խի 1,327 , եա՛նի կէլէճէք սէնէ Մարտընտան սօն-րա , ժանտարմա ալայընտա իհթիյաճաթա կէօրէ թագսիմ օլունաճագ տըր ։ — ԵԷնի ճամի էօնիւն-տէքի տիւքքեանլարըն իսթիմլաքընա պաչլանմըշ տըր ։ Ճամի'է կիտէն եօլըն սօլ թարաֆը իփէքճի Քեանիյէ գատար , սաղ թարաֆընըն իչ թարաֆը թէմամըլլէ իսթիմլաք էտիլէճէք տիր ։ — Մէպ'ու-սան մէճլիսինին էօնիւմիւզտէքի Փազար էրթէսի , եա՛նի Րումի Նոյմ. 1տէ աչըլմասընա գարար վէ-րիլմիշ տիր ։ — Ամէրիգա հէյ'էթի ի ֆէվգէլ'ատէսի րէ"իսի Մր. Ուիլսընըն զէվճէսինէ Վնճի րիւթպէ-տէն պիր գըթ'ա Շէֆագաթ նիշանը վէրիլմիշ տիր ։

Ինճ. ճէմ. կէչէն կիրակի կիւնիւ Տէրիսա'ատէթ Ինճ. էրմէնի քիլիսէսի չօպանը վեր. Ա. Պ. Շմա-ւոնեան պատա'վէթի մախսուսէ Գատըքէօյ էրմ. կէնճլէր գլուպընտա , Փրօֆ. Ց. Հ. Ճէճիզեան տա-խի Սամաթեատա էրմէնիլէրին եէնի Թէչէքքիւլ էթմիշ օլան Կ. Ի. Շիրքէթի հուզուրընտա իրատ ը նութգ էյլէմիչլեր տիր ։ Հէր իքի վա'ըզ տախի միւսթէմի'ունճա ֆէվգէլ'ատէ մազհար ը թագսիր օլմուչլար տըր։—Տէրիսա'ատէթ Կ. Ի. Շիրքէթինին 'ուզմուսի քեաթիպի Մր. Տէյվիս վէ մէզքիւր չիր-քէթին Թիւրքիա սէյեար քեաթիպի Մր. Ճէյքըպ Պաղչէճիք մէքթէպի 'ալիսինի զիյարէթ էտիպ չա-կիրտանա միւ"էսսիր նութգլար իրատ էթմիչլեր տիր ։ — Ֆ. Մուգատաէս չիրքէթինին Գայսէրի աճէնթի Նազարէթ էֆ. Մոսթիչեան Թալաս Ա-մէրիգան խասթախանէսինատ աղըր պիր 'ամէլեա-թը ճէրրահիյէ կէչիրմիշ , վէ կիւնտէն կիւնէ իւ-ֆագաթ պուլմագ իւզրէ իմիշ ։ Մոսթիչեան էֆ. նին սըրֆ մէսա'ի ի չախսիյէսիյլէ աչմազա մուվաֆ-ֆագ օլագը , վէ Տիկ. Մաքրուհի Փանոսեան իլէ մու'ավինէսի Տիկին Ռեբիկանըն մէճճանէն իտարէ էթթիքլերի քիւչիւք պիր էյթամխանէտէ 15 ևէթիմմ գըզլար պուլունուպ , անլերտէն իքիսի Հագըն-լարտա Էվերէկտէն Տիկ. Լուսիկ Քէօլէհանըն զայ-րէթի իլէ թէչէքքիւլ էտէն խնամակալութիւն Թարաքընտան 10 'Օամ. լիրասը թէ"տիյէ օլունա-րագ կէօնտերիլմիշ տիր ։ Եևնէ Մոսթիչեան էֆ. 3 սէնէ զարֆընտա Ուրֆա ա'մալար մէքթէպինէ 6 ա'մա կէօնտերմիշ տիր քի , անլերտէն պիրի Րում տիկերի երմէնի իքի գըզ պու սէնէ կէօն-տերիլմիշ տիր ։ — Տիկ. Թագուհի Ա. Մուրատեան (Վեր. Գ. Պաղտասարեանըն հէմչիրէսի) Փազար կիւնիւ Պօյաճը քէօյտէ 77 հաչընտա վէֆաթ էթ-միշ տիր ։ — Պօսթընը տարիւլֆիւնունընտա 'իլմի իլահիյաթ թահսիլ էթմիշ օլան Լօրէնս (Ամերիգա) վա'ըզը Պատ. Գաբրիէլ Պետրոսեան Հարվըրտ տա-րիւլֆիւնունընտա կիրերէք 200 տալէրլիք պիր «Սքալըրչիփ» գազանմըշ տըր ։

Էջմ. ճէմ. կէչէն Փէնճէչէնպիհ կիւնիւ պիր թա-գըմ կէնճլէր Փաթրիգխանէյէ կիտիպ Ս. Փաթրիգ լէհինտէ պիր նիւմայիշ իճրա էթմիշ , վէ փաթրիգ-լիքտէն իսթի'ֆա էթմէմէսի իչիւն 50 իմզալը պիր մահզէր ի 'ումումի թագսիմ էթմիչլեր տիր ։ Ս. Փաթրիգ տախի պէյան ը մէմիւնիյէթ էտիպ , սէ-լամէթ իւզրէ տաղըլմալարընը նասիհաթ պույու-րմըշ տըր ։ Ճիւմ'ա կիւնիւ Ազգ. Ժողով 3 այ տէ-վամ էտէն թա'թիլտէն սօնրա էքսերսիյէթլէ վէ խա-ֆի օլարագ թէճէմմիւ' էթմիշ տիր ։ Փաթրիգ հազ-րէթլերի հազըր պուլունմայըպ , քէնտի իսթի'ֆա-սընը կէօնտերմիշ , վէ րէ"իս տախի խասթալըգ սէպէպինատէն հազըր պուլունամամըշ տըր ։ Իլք տէֆ'ա Երուսաղէմ Փաթրիյի վէ սօնրա միւթէվէֆ-ֆագ պիր մէպ'ուս իչիւն «Հոգւոց» սէօյլէնիպ , ա-յագ իւզերինատ պէյան ը իչթիրաք ը հիսս էտիլմիշ տիր ։ Սօնրա միւզաքէրաթա պաչլանըլըպ , Օր-մանեան Սրբազանըն իչլերինի թէֆթիշ էթմէք իւզրէ թէչէքքիւլ էտէն գօմիսիօնըն րափօրընը թապ' էտիպ մէպ'ուալարա թէվզի' էթմէք գարար-կիր օլմուչ տըր ։ սօնրա Ս. Փաթրիգին վէ Վար-չուԹիւն րէ"իսինին խսթի'ֆանամէլէրի վէ սօնրա-քինին պիր տէ իզահաթնամէսի գրա"աթ օլունմուչ տըր ։ ՎարչուԹիւն րէ"իսինին խսթի'ֆասը գապուլ օլունմայըպ , անըն իւզերինէ էտիլէն հիւճում մու-'ամէլէսի հագգընտա պէյան ը թէ"էսսիֆ էտիմիշ տիր ։ Տիկէր պիր թագսիմ խսթի'ֆալար առ իւսԹէ կէ-լինճէ մէճլիսին րէ"իսի միւճառեէլէնին ուզայաճաղընը

անյայտագ՝ տէվամընը պու Ճիւմ՛ա (տիւն) պիթիրմէք իւզրէ մէճլիսին րիզասըլյա ճէլսէյէ խիթամ վէրմիչ տիր։ Իչերիսէ 'ագա ը մէճլիս էտիւիր իքէն Ղալաթա քիլիսէ գափուսը էօնիւնտէ թօփլանան՝ զալազալըդ տաղըլմալարը իչին փօլիսլերին էթտիյի իխթարը տինլէմէտիքլերի ալպզատէն 12 գաուար կէնճլեր տերտէսթ էտիլիզ տիվան ը հարպա թէսլիմ էտիլմիչլեր տիր։ Փաթրիդ հազրէթլերի օ կիւնտէն պէրու Փաթրիգխանէյէ էնմէյիզ, իմզասընը իսթի'ֆա էթմիչ Փաթրիդ տէյիւ գօյմագուտա տըր։ Խառն Ժողով Թէճէմմիւ' էթմիչ տիր։ կէրէք Փաթրիդ էֆ.ենին, կէրէքսէ Վարչութիւնըն իսթի'ֆալարընըն էսասը չուս տըր քի, պէօյլէ անարչխիթճէ անվալ վէ մէյլեր ալթընտա մէ՛ուլիյէթ ալըզ իֆա ի մէ՞մուրիյէթ էթմէք իսթէմէյօրլար։ — Փաթրիգխանէնին էվրագ ը բէսմիյէլերի արասընտա 38 աչընէլիք պիր էվրագ պուլունուպ՝ օլ վագթըն Շուբաի Տէվլէթ ի Զարսանճագ արազի մէս՞էլէսինի էյիճէ թէֆթիչ էթմիչ, վէ էհալինին հագգընը գապուլ էթմիչ իսիյինի պէյան էտիյօր։ —Տախիլիյէ նազըրը պէյ Բատօս Էրմէնի մահպուսլարընըն սէպիլլերինին Գուրպան պայրամը միւնասէպէթիյլէ թախիյէ օլունմասընա չալըշաճազընը Փաթրիդ հազրէթլերինէ վա'տ էթմիչ տիր։ 6ը՞ 10, պիրի՝ 15 վէ տիկէրի 101 աչընէ մահպուսիյէթէ հիւքմ օլունմըչ Հաճընը 8 էրմ. մահպուսլար էքմէք թա'ինինէրինտէն քէսիպ Ատանա մահպուսխանէսինտէն Փաթրիգխանէյէ քէնտի էվլատ ու 'այալարընըն հալ ը փէրիշանիսինտէն պահիս պիր թէլէկրաֆ վէրտիքլերինի վէ էլան պիր նէթիճէ չըգմատըղընը փէք միւ՞էսսիր վէ աճըդըլը պիր մէքթուպ իլէ իտարէխանէմիզէ պիլտիրմիչլեր տիր։

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

—•—

Ֆրանս. Փարիսէն Նոյմ. 3 Թարիխիյլէ պիլտիրիլիյօր։ Մ. Ֆալիէրին րիյասէթի ալթընտա իճթիմա' էտէն զապինէտէ մէպ'ուսան մէճլիսինտէ օգունաճագ փրօկրամ գապուլ օլունմուչ տըր։ Մ. Գրիան մէպ'ուսան մէճլիսինտէ գապինէնին փրօկրամընը օգուչարագ, հիւքիւմէթին էքսէրիյէթէ իսթինատէն թէհվիր ի ումուր էտէճէյինի վէ իճրասընա թէչէպպիւս էտիլէն ճիսմանի իսլահաթընի միւտաֆա'ասը իչին պու պապտէ թանզիմ էտիլէն գանունըն գապուլընը թալէպ էյլէյէճէյինի պէյան վէ մէմլէքէթտէ հիւքիւմէթսիզլիք վէ գարը չըգըզլարըն միւսէպպիպլի օլան ղայը ի գապիւլի թէհամմիւլ օլան էֆ'ալէ մէյտան վէրմէմէք իչին գանունի թարիգ վէ վասըթալարա միւրաճա'աթ էտէրէք, պու կիպի ֆի'իլլերէ միւթէճասիր օլաճագ միւչէվվիդլերին հէյման միւճաղաթ ը գանունինիյէյ տիւչար էտիլէճէյինի 'իլավէթէն տէրմիյան էթմիչ տիր։ Սէնտիգալարըն հուրրիյէթ ի հարաքեաթը ասլա թահտիտ էտիլմէյէճէք իսէ տէ, հիւքիւմէթ պու կիպիլերին իճրա՞աթ ը սիյասիյէտ պուլունմալարընա գաթ'իյէն մէյտան վէրմէյէճէք վէ ֆագաթ խըտէմաթ ը 'ումումիյէտ միւսթախտէմ մէ՞մուրին թարաֆընտան ի'լան էտիլէճէք թա'թիլ ի էչղալլէրտէ իչլերին մէճրա ի թապի'իսինտէ ճէրէյանընը թէ՞մին իչին թէտապիր ի գաթ'իյէյէ թէվէսսիլ էտէճէք տիր։ Հիւքիւմէթ գուվվէ ի 'ասքէրիյէնին թէզեիսա ու թագվիյէսինի, պահրի փրօկրամընը փարլամէնթօճա գապուլ վէ թաստիգինի 'ազմքեարանէ թալէպ էթմէք ֆիքրինտէ տիր։ Մէճլիս ի վիւքէլանընը փրօկրամընը ա'անտա 'Ատիյէ նազըրը օգունմըչ տըր։ Մէպ'ուսան գապինէնին պու պէյանաթընը տինլէտիքտէն սօնրա, իրատ օլունան մուխթէլիֆ իսթիզահաթը միւնագաչա էյլէմիչ տիր։

Պելճիգա. Պրուքսէլէն Նոյ. 8ատ չէօյլէ հաղըրյօր. Գրալ Ալպէրթ իրատ էյլէտիյի պիր նութգ ը իֆթիթահի իլէ պու կիւն մէճլիս ի մէպ'ուսանը պիզզաթ քէչատ էյլէմիչ տիր։ Նութգ ը հիւքմատարինին գրա՞աթընտան էվվէլ Սօսիալիսթլէր չամաթաթամիզ նիւմայիշլեր իճրասըյլէ, Րէյ՞ի 'ամմ, Րէյ՞ի 'ամմ» վէ «Փարլամէնթօնըն ֆէսախ» տէյիւ պաղրըչմըշլար տըր։ Պունա մուգապիլ տիկէր թարաֆլարտան րէֆ' էտիլէն «Եաչասըն Գրալ» նիտալարը իսէ տահա ֆագլա պիր գուվվէթլէ սալօնտա մէտիտ 'աքալէր հուսուլէ կէթիրմիչ տիր։ Պու գարըշըգլըգ պիր չարեէք սա'աթտան զիյատէ իմթիտատ էթտիքտէն սօնրա, անճագ նութգ ը հիւքմատարինին գրա՞աթընտա պաչլանապիլմիչ տիր։

Եունան աճվալը. Եունանիսթան պաչ վէքիլի Մ. Վէնիցէլօս 'Օսմանլը մալահաթկիւզարը իլէ օլան միւլագաթընտա Թիւրքիա իլէ Եունանիսթան արասընտա պէրտէվամ օլան իխթիլաֆաթըն րէֆ'ինի վէ իքի մէմլէքէթ միւնասէպաթ ը տօսթանէսինին թէգարրիւրինէ չալըշաճազընը պէյան էթմիչ տիր։ —Աթինատան պիլտիրիլտիյինէ կէօրէ, ինգիլիզ տօլայըսըյլէ թէքմիլ Եունանիսթանտա պիր հէյ՞էճան ը թամմ իճրա ի հիւքմ էթմէյէ պաչլամըչ տըր։ Մ. Վէնիցէլօս վէ թարաֆտարանընըն ինրազ ը մուվաֆֆագիյէթ էթմէլէրի պիր էմր ի վաղը' հալինէ տիր։ — Կէչէն Մարտ այընտա թէգարրիւր էտէն 120 միլեօնլըգ Եունան իսթիգրազընա մուշ

գապիլ օլմագ իւզրէ, չիմտիլիք 40 միլեօն ֆրանգ մըգտարընտա պիր ավանս ի'թասընա Ֆրանսըզ պանգալարը մուվաֆագաթ էթմիշլէր տիր։

Իրան ահվալը. Իրանըն Տէրիսա'աաէֆ մասլահաթկիւզարը օլուպ, պու ատֆ'ա Իրանըն Լօնտրա սէֆարէթինէ թա'եին օլունմըշ օլան Ֆէրէհ Ուլլահ Խան Նայէ Ֆըյէ Փէյկինին Տէրիսա'աաէֆ մուխապիրինէ 'Օսմանլը 'ասաքիրինին Իրանա տօղրու իլերիլէմէքտէ օլաըդը հագգընտաքի բիվայէթի թէքզիպ էթմէսինի սէօյլէմիշ տիր։ Ինկիլիթէրրանըն Լէնճայա 'ասքէր իխրաճը տա չայան ը էհէմմիյէթ օլմայընպ, պու տա թէտապիր ի ինզիպաթիյէտէն իլէրի կելմէքտէ տիր։ Ինկիլիթէրրա կէչէն սէնէ տախի օրասընը իշղալ էթմիյի հալտե պիլախըրէ թախլիյէ էյլէմիշ իտի։ — Ո՜եոնդընըը կապէն Ինկիլիթէրրա հիւքիւմէթի թարաֆընտան Իրանա միւսպէյլաղ նօթատա թալէպ օլունան իսլահաթըն մէվզը' ի իճրայա վազ' էհլիմէսի իչիւն պիր Ինկիլիզ հէյ՛էթ ի մալիյէսինին լազըմ կելէն մէպալիղի հիւքիւմէթ ի Իրանիյէյ իգրազա հաղըր պուլունտաըղընը մա'էլմէմիւնիյէ հազարգտան սօնրա, պէրվէճհ ի պիր պէյան ը միւթալա'ա էտիյօր. «Ինկիլիթէրրա հիւքիւմէթինին արզուսը թէպլիղ էթմիյի նօթատընըն հիւքմիւնէ Իրան հիւքիւմէթի թարաֆընտան թէվֆիգ ի հարէքէթ էհլիտիյինի կէօրմէքտէն 'իպարէթ տիր։ Իրանըն միւսթագիլ օլմասը վէ իւթիգլալընը իհլալ էտճէնք վէ Ինկիլիթէրրա եահօտ սա՛իր պիր հիւքիւմէթ թարաֆընտան գօնթրօլ իճրասընը մէյտանա կէթիրէճէք ահվալ զուհուր էթմէմէսի՝ սիզիմ իչիւն փէք մուհիմմ պիր մէս՛էլէ տիր։ Ֆագաթ Իրանըն տիւվէլ ի մու'ազզամա արասընտա Վինճի սընճ տէվլէթ բօլընը իֆա էտէպիլմէսինի իտտի'ա էթմէսի խաթա տըր։ Պու խաթատան թէվագդը էթմէսի լազըմ կելիր։» — Ինկիլիթէրրա խարիճիյէ նազըրը Սըր Էտուըրտ Կրէյ Տէվլէթ ի 'Ալիյէնին Լօնտրա սէֆիրի Թէվֆիգ փաշայա Ինկիլիթէրրանըն 'Աճէմիսթանտա Իրանիլէրաէն միւրէքքէպ վէ Ինկիլիզ զապիթանընըն թահթ ը գօմանտասընտա պիր նէվ' միլիս 'ասքէրի թէշքիլ էթմէք թէսավվուրընտա օլաըդընը աչըգտան աչըղա սէօյլէմիշ տիր։ Նազըր ը միւշարիլէյհ պա՛աէհու չու սէօզլէրի 'իլավէ էթմիշ տիր. «Իրան հիւքիւմէթի Ինկիլիթէրրանըն պու հարէքէթինի պիր մու'ավէնէթ ի ատսթանէ օլմագտան պաչգա սուրէթլէ թէլագդը էթմէմէլի տիր։ Թիւրքիատա Ինկիլիթէրրանըն հարէքէթինի թարզ ը ախէրտէ թէֆսիր իլէ հիւքիւմէթիմիզին խուսուսի պիր փօլիթիգա թա'գիպ էթմիյինի զանն էթմէմէլի տիր։ Ինկիլիթէրրա հիւքիւմէթի պէօյլէ ատսթանէ վէ միւսլիհանէ էֆքեար փէրվէրտէ էթմիյինտէն տօլայը տըր քի Իրանըն հուտուտընտա գուվվէթլի 'Օսմանլը միւֆրէզէլէրինին թահչիա էտիլէրէք, հուտուտը թէճավուզ էթմէլէրինի վէ պունըն պիր էսէր ի թահրիք 'ատտ օլունապիլէճէյինի 'Օսմանլը սէֆիրլինին նազար ը իթթիւա'ընա 'արզ էյլէմէքտէ տիր։» — Շիրազտա իտարէ ի 'էօրֆիյէ ի'լան օլունմըշ տըր, — Իրան չահը մախլու'ը Մուհամմէտ 'Ալի Վիէննայա եէթիշմիշ, հարէմլէրի իսէ Մէքքէյէ 'ազիմէթ էթմիշ տիր։ Շահ ը մախլու' Վիէննատան Նիսէ 'ազիմէթլէ օրատա զէվճէսինին 'ավտէթինէ ինթիզար էտէճէք տիր։ — Պէրլինտէ վէֆաթ էտէն զէնկին պիր Իրանը սէրվէթինին Շ/Յսինի Թէհրանտա պիր Ալման մէքթէպի թէ՛սիսի իչիւն վասյէթ էթմիշ տիր։

Իմպէրօրը դ-ըէֆռը. Նոյ. 4տէ Փօյտամատան պա թէլէկրաֆ պիլտիրիւյօր. «Զար միւվասլէթ էթտի։ Զապըթաճա իթթիհազ օլունան թէտապիր ի չէտիտէ նէթիճէսի օլարագ իսթասիօնա հիչ քիմսէ եագլաչմամըշ տըր։ Զար իմփէրաթօր Վիլհէլմ թարաֆընտան իսթիգպալ էտիլմիշ տիր։ Զաըրըն չէրէֆինէ խուսուսի պիր 'ա՛իլէ զիյաֆէթի վէրիլմիշ տիր։ Զար իլէ իմփէրաթօր Վիլհէլմ էօյլէտէն սօնրա ուզուն միւտտէթ միւլագաթ էթմիշլէր տիր։ Զար հազրէթլէրինին զիյարէթի խուսուսի պիր մահիյէթի հա՛իզ պուլունտուղընտան պու ագչամ վէրիլէճէք զիյաֆէթտէ իմփէրաթօրլար թարաֆընտան սուրէթի ի բէսմիյէտէ նուֆուզլար թէ'աթի էտիլմէմէսի գարարկիր օլմուշ տըր։ Ալմանիա իմփէրաթօրը ագչամ իւզէրի Ռուսիա Խարիճիյէ նազըրը Մ. Սաանօֆը գապուլ էթտիյի կիպի Ռուսիա Զարը տա Ալմանիա պաչ վէքիլի Մ. Պէթման Հօլվէկ իլէ Խարիճիյէ նազըրը Մ. Քիխէրլին Վէխթերի գապուլ էթմիշ տիր։ Զիյաֆէթ էտնասընտա հիւքմտարան հազարաթը ատսթանէ պիր սուրէթտէ թէ'աթի ի էֆքեար էտէրէք եէքտիկէրի սըհհէթինէ պատէնուշ օլմուշլար տըր։ Պու սըրատա Զար հազրէթլէրի Ալմանիա պաչ վէքիլի Մ. Տիւպէթման Հօլվէկկին սըհհէթինէ իտարէ ի 'ագտահ էյլէտիյի կիպի, Ալմանիա իմփէրաթօրը տա Ռուսիա Խարիճիյէ նազըրը Մ. Սաանօֆըն վէ սա՛իրլէրին սըհհէթինէ պատէնուշ օլմուշլար տըր։ Իմփէրաթօր Մ. Սաանօֆա «էնէ Բոյ» նիշանընընն Ալճի բիւթպէսինի վէ Ռուսիանըն Պէրլին սէֆիրի իլէ Սէրայը Զարի նազըրընա «էնէ Նո՜ոբ» նիշանընընն մուրասատ' բիւթպէսինի վէրմիշ տիր։ Ռուսիա Զարը Ալմանիա պաչ վէքիլինէ «Սէնէ Անդրէ» վէ Խարիճիյէ նազըրընա «Սէնէ Ալէքսանդր Նեվսքի» նիշանլարընը վէրմիշ տիր։

Այսալ էտէլիմ քի փէլիթին ազլը օյսա իտի տէ, կէօզիւ էօնիւնտէ քէնտինին չախսի 'ազմ ու իրա- տէթի գուվվէթիյլէ եէթիչէճէյի հէտէֆի ամալը մագամընտա միւքէմմէլէն նէչվ ու նէմա պուլմըշ պիր մէչէ աղաճը կէօրսէ, թէրագզըսընդն հէր ա- տրմը 'աճէպա քէնտիսինէ նէ՞ գաւար եավաչ կէ- լիր իտի։ Փէլիթ քէնտի քէնտինտէն ատէմլէրին 'ալէասվիյէ քէնտի նէֆսլէրինտէն նախօշնուտ օլտըգլարը գաւար զայրի մէհնուն գալըր իտի։ Վէլաքին քէնտիսինին նէչվ ու նէմա վէ թէ- րագզը էթմէք խուսուսընտաքի տա՞իմի սա՛յ ու զայրէթի քէնտիսինին արզուլէտիյի զալէպէյի գաթ'իյէյի թէ՞մին էտէճէյինի կէօրսէ իտի, հագի- գի պիր մի՞մինին նա՞իլ օլտըդը սէլամէթէ նա՞իլ օլուր իտի։ Սա՞իր գուվվէթլէրիմիզ միսիլլի, մա՛- նէվի վէ ախալագի գուվվէթլէրիմիզ տախի իտման վէ միւմարէսէ իլէ արթարլար։ 'Ազմ ու իրատէ էթտիյիմիզ միւատէթճէ, չապալատըդըմըզ միւա- տէթճէ նէչվ ու նէմա հալինտէ պուլունույօրդը տէմէք տիր։ Էն ա՛լա իգթիտար վէ իսթի'տատլա- րըմըզ թէրագզը էտէրլէր։ Ալլահըն պիզի թագտիր էյլէմիչ օլտըդը ճէլիլ մուգտատէրաթըն իճրասընա եավաչ եավաչ եագլայըրըզ։ Պուրատա մուվաֆ- ֆագիյէթսիզլիք եօգ տըր։ Լաքին անըն ինթիխա- պը իճրա էթմէսի լազըմ տըր, Պու մուգտատէրա- թա եէթիչմէք իչիւն 'ազմ ու իրատէ էթմէսի լա- զըմ տըր, պիլճիւմլէ նէֆսիճէտաքեարլըդը իճրա էթմէսի, թէճրիպէլէրէ գարչը օդրաչմասը վէ իչ- պու նէչվ ու նէմա իչիւն զարուրի օլան հէր նէվ' ճէհտ ու զայրէթի պէզլ էթմէսի լազըմ տըր, եա եօգսա հէտէֆի մագսուտընա ասլա եէթիչմէյէճէք տիր։ Ինսան քէնտինին ինթիխապընդը իճրա էթմէ- սի վէ ինթիխապընտա մուվաֆֆագ օլմասը իչիւն հիչ չիւպէ եօգ քի թէվֆիգսըզ Իլահիյէյէ միւհ- թաճ տըր։ Լաքին քէնտի մա'ավինէքլէրինի տիլէ- յէն հէր քէսին անա նա՞իլ օլաճաղընա տա՞իր Բրիս- տոսըն վա'տընա մալիք իդ։ Բէզալիք Բրիստոս պիհնիայէ տէրէճէտէ 'ազիմ պիր չէֆգաթ վէ մու- հապիլլէ պիղէ պիլտիրիր քի էկէր պիզ պու ինթիխապը իճրա էթմէզ իսէք, պիզի հիւքմ էտէն Բէնտիսի օլմայաճագ, անճագ էպէտի հայաթը տէ- յիւ, անճագ էպէտի էօլիւմիւ միւրէճճաճ սայըրդ օլ- տըդըմըզտան տօլայը պիզ քէնտիմիզ օլաճաղըզ։

Էպէտի հայաթ՝ պէօյիւք վէ զէնկին զաթլարըն քէնտի սէվկիւլիւէրինէ 'աթիյէ վէ եատիկէտօրլար վէրտիքլէրի կիպի, Ալլահըն պիղէ վէրէպիլէճէյի պիր 'աթիյէ տէյիլ տիր։ Էպէտի հայաթ թաւի'- թըմըզըն էն 'ալի իմքան վէ զապիւյէթլէրինին սատէճէ ճավիտանի թէրագզըսը տըր վէ իչպու- թէրագզը անճագ պիզիմ ինթիխապըմըզ վէ իրա- տէթիմիզէ վագը' օլա պիլիր։ Շիմալիքի հուզու-

մանարագ եօգարը չըգմագլըդ զանմէթինի իմթիյար էթմէքսիզին Մօն Պլանըն զիրվէսինէ եէթիչմէքլի- յի իւմիտ էտէն քիմսէյնին էմէլ ու արզուլարը գա- տար պօչ վէ պիհուատէ սիրլէր։ Քէնտի բուհրնըն պիւթիւն գուվվէթիյլէ 'ազմ ու իրատէ էթմէքսի- զին, հէր կիւն հէտէֆ ի մագսուտընա եէթիչմէքլիք իչինէ վագֆը նէֆս էթմէքսիզին, հիչ պիր քիմսէ էյիլիք էտէմէզ, պիր քիմսէ հիչ պիր զէման ճէննէ- թէ կիտէմէզ։ Ագընթըյա գափլարդըմըզտա պիզ- զարուրէ եօգարըյա տէյիլ անճագ աչաղըյա կիտէ- րիզ։ Ինսանըն էն 'ալի մուգտատէրաթընդն իչպու հայաթը տիւնեատա քէնտիսինին ինթիխապ էտէպի- լէճէյի սա՞իր պիլճիւմլէ հէտէֆի մագսուտալարտան մուհիմմ պիր ֆարգը վար տըր։ Սա՞իր պիլճիւմլէ մագսէտլէր իչինտէ ինսան գապիլ քի հաթթա իս- թէտիյի գաւար պիլէ հիւքսէքլէրէ չըգմադա մու- վաֆֆագ օլամազ։ Պիզիմ իրատէթիմիզին հիւքմի- թանընտա պուլունմայան հալլէր՝ զէնկինլէնմէյէ 'ազմ ու իրատէ էթմիչ օլմամըզդա բաղմէն պիզի ֆագր ու զարուրէթէ մանքիւմ գըլապիլիրլէր։ Փէք չօգ կէճլէր 'ալիմ օլմագլըզդա 'ազմ ու գարար էյլէ- միչլէր իսէ տէ, իւմիտլերի պօչա չըգմըշ տըր։ Պի- զիմ հայաթը տիւնեվիյէմիզէ մուհաթաբատան սալիմ հիչ պիր չէյ եօգ տըր։ Ֆէնա պիր զագա ինսանը պէքէս վէ պիվայէ պիր քէօրբիւմ հալինէ կէթիրէ պիլիր։ Բէնտիսինին մէս՞ուլ օլմասըդը պիր իտադար ու ֆէլաքէթ՝ անը ֆագր ու զարուրէթէ տիւչար էտէպիլիր։ Հաթթա քէնտինին քէմալաթ ու ֆէզա՞իլի պիլէ քէնտիսինէ գարչը հասէտա հիս- սի ույանտըրըդ տիւչմէկլէր զուհուրա կէթիրէպի- լիր։ Լաքին պիր քիմսէ Բրիստոս իչիւն եավաշագ- լըդա վէ պու վէճհլէ քէնտի մէվճուտիյէթինին էն 'ա- լի իմքանն վէ զապիւյէթլէրինի գուվվէտէն ֆի'լ- լէ իսրաճ էթմէյէ 'ազմ ու գարար էտինճէ, տէրուս- նինտէ 'պինհայէ պիր գուվվէթ 'ամիլ օլուրքի պու գուվվէթ բուհանի մուվաֆֆագիյէթսիզլիյի իմքանն- սըզ գըլար վէ հայաթըն էլէմ ու քէտէրլէրինի խա- սարտան վիդայէ վէ մուվաֆֆագիյէթսիզլիքլէրինի տահա 'ալի պիր մագսէտէ խատիմ գըլար։ Զօգ տէֆ'ա բուհանի իսթի'տատլարըն էն 'ալի թէրագ- զը վէ նէչվ ու նէմասընը միւքէլլէֆ գօնագլարտա պուլմազդ։ Ֆագիրին հագիր գուվվէթսի սէմայա չօգ տէֆ'ա զէնկինին գօնաղընտան տահա հագրն տըր։ Վագա՛ա պիզ իչպու էն 'ալի հայաթտա տա- 'իմա բուհանի թէրագզը կէօրմէդիզ։ 'Ալէլխուսուս թէորիճէն իսթիյարլանտըդըմըզտա պիզիմ հէտէֆի ամալըմըզտան տահա նէ գաւար ուզագ օլտըդ- մըզը, նէչվ ու նէմա վէ թէրագզըմըզ նէ գաւար եավաչ եավաչ վագը' օլմուչ իտիյինի չէտիտին հիս էտէրիզ։ Լաքին պիզիմ տա՞իմի միւճահէտէմիզ, սաբըրլմազ սա՛յ ու զայրէթիմիզ հատտը զաթլէ- րինտէ զաթէն էն պէօյիւք մուվաֆֆագիյէթ տիր։

զաթ վէ զէվգ ու սէֆայա, եախօտ սերվէթ վէ նամ ու չէօհրէթէ 'ա՞իտ հէր նէվ' ալչագ իննի-խապ՝ 'ազըպէթ էպէտի մէմաթ իւսթէ կէլինճէյէ գառար, էն 'ալի իսթի՛տատ վէ գապիւիյէթլէրին իհմալ վէ թէլէֆ էհլոհքլէրինէ տէլալէթ էտէր։ Մէվճուտիյէթիմիզին պիւթիւն գուվվէթիյլէ հիւքսէլմէյէ 'ազմ ու իրատէ էթհիյիմիզ սէվիյէտէն տահա հիւքսէյէ չըզմազա մուգթէհիր տէյիլ իզ։

Է՛յ մէ՛զուն սընՙֆընտան օլան կէնճ տօսթլա-րըմ։ Սիզ էլէվմ հայաթընըզտա էօյլէ պիր տէվ-րէյէ եէթիչմիշ սինիզ քի ֆիլհագիգա թարիհի հա-յաթընընզտա գաթ'ի պիր մա'նայը հայիզ տիր։ Մէք-թէպ վէ գօլէճէ մախսուս տէվրէ ի թա'լիմիյէ չիմ-տի խիթամ պուլույօր։ Պիւթիւն հայաթըմըզ՝ է-կէր իսթիֆատէ էթմէք իսթէրսէք, պիր նէվ' թա'-լիմ ու թէրպիյէ իսէ տէ, մու'ալլիմլէրին թէգայ-եիւտի ալթընտա տէյիլ։ Պունտան պէօյլէ, չիմտիյէ գառար հէր իչլէմէմիզ օլարընըզ պիր սուրէթտէ, ևա՞նի քէնտի րէյ ու մուհաքէմէնիզ վէ մէս"ուլիյէ-թինիզ ալթընտա իչլէյէճէքսինիզ։ Պիզ սիզի իչպու-րուհանի հայաթա հազըրլամագ իչիւն պիզիմ հիսսէ-միզէ տիւշէն վազիֆէյի իֆա էթմիյիզ տիր։ Հա-յաթըն թէհլիքէ վէ մուխաթարալարընը, թէճրիպէ վէ միւքեաֆաթլարընը փիչի նազարընըզտա պասթ էթմէքլիյի, վէ 'ալէլխուսուս սիզի ալչագ վէ զէ-լիլ հէտէֆի էմէլլէր իլէ իքթիֆա էթմէմէքլիյէ, ան-ճագ էն 'ալի չէյի, ևա՞նի էպէտի հայաթը ինթի-խապ էթմէքլիյէ գանտըրմագլըզը վազիֆէ ի միւ-քէլլէֆիմիզէն սայարըզ։

Մէքթէպ հայաթընըն միւ'թատ ճէրէյանը ահ-վալընտա, (քի անտէ հէր կիւն վէ հէր սա'աթըն մու'ալլիմլէրին հիւքմ ու գարարըլլէ թա'ենն օ-լունմըզ մախսուս իչի, եախօտ թա'թիլ վէ իսթի-րահաթը վար տըր) չակիրտ հայաթըն պէօյիւք մէս"էլէլէրինի նատիրլէն նազարը ի'թիպարէ ալըպ գարարլաչտըրըր։ Պէյլի անլէրի հէնուզ մու"ահ-իարլէն թէպտիլլէրի զայէթլէ միւչքիլ օլաճագ սու'ի 'ատէթլէր սահիպի օլմամըշ իքէն, ևա՛նի իլք չաղ-լարընտա գարարլաչտըրմագլըզընն զայէթլէ մուհիմմ օլտըզընը իսթը ուհայալընտան պիւէ կէչիրմէզ։ Լաքին մէնասըպ օլտըզը մէքթէպին միւտաէթի թահսիլիյէսինի իքմալ էթմիշ օլան կէնճ քէնտիսի-նի պու մէ՛նէլլէր իլէ գարշը գարշըյա պուլուր։ Նէ՞ իչիւն եաչայօր։ Քէնտի հայաթընը նէ՞ ի-չիւն գուլլանաճագ։ Քէնտի էֆքեարընընա էն 'ալի խայր նէ՞ տիր։ Պու սիւ"ալընն եէկենանէ միւմքին օ-լան ֆի'իլի ճէվապը չու տըր քի պիւէն 'ալի խայ-րը թապի'աթ վէ մահիյէթիմիզին պիլճիւմլէ իմ-քանալարընըն քէամիլ վէ հէմահէնկ թէրագզըընը-տա արամազա պօրճլու իզ։ Ինսանընն էն'ալի խայ-րը պիր օթ կիպի պիհիպ պէօյիւմէք, եախօտ հայ-վանաթ կիպի անճագ չիմտիքի հուզուզաթ իչիւն եաչամագ օլամազ, զիրա ինսան էն 'ալի իսթի'տատ վէ գապիլիյէթլէրէ մութթասըֆ տըր։ Օ իլէհպէտ Ալլահ իլէ պէրապէր եաչայա պիւիր, կիւնահքարլարը տահա ա'լա պիր հայաթա իրչատ էթմէքլիյէ չալըշմագ սուրէթիյլէ Քրիստոս իլէ իչտաչ օլապիլիր, Ալլահը թանրյա պիլէն ֆիքրէ, Ալլահը սէվ պիլէն պիր գալպէ մալիք տիր։ Օ քէնտինին սա"իր ատէմլէր իլէ օլան միւնասէպէթինի պիւիր, վէ անլէրէ էյիլիքլէր իճրասը իչիւն հայաթընը անլէրի իֆա ի խըտմէթէ վագֆ ու թագտիս էհէպիլիր։ Ինսան իչպու իգթիտար վէ գապիլիյէթլէրէ մալիք տիր։ Անլէրի գուլլանըպ գուլլանմայաճաղը քէնտի իրատէթինէն ասըլը տըր։ Զէլսէֆէ՛էն 'ալի խայրըն ֆազիլէթ եախօտ սա'ատէթ օլտըղը-նը թա'լիմ էտէր։ Մա՛նա վէ էհէմմ յէթի պիր տիր, Քրիստոս պունը էօյլէ սատէ պիր լիսան իլէ իզահ էթմիշ տիր քի, անը պիր չօճուգ պիլէ անլայա պի-լիր։ Պիզիմ իչիւն էն 'ալի խայր՝ Ալլահը ճան ու կէօնիլլէն սէվմէք վէ գօնչումըզը տահի քէնտի-միզ կիպի սէվմէքլիր տիր։ Եախօտ տահա սատէ օլարագ, Քրիստոս «Պանա թապի՛ օլունըզ։ Հա-դիգի ինսան պէնիմ՛ պանա պէնգէր օլունըզ,» տէ-յիւ պույուրըր։

ՄԻՎԱՏՏԸ ՄԻՒՆՏԻՐԻՒՆ

Ֆրանսատա Մէպ'ուսան Մէճլիսինտէ փա-
թըրտը 1079
Մ. Պրիանըն մուզաֆֆերիյէթի 1080
Ամերիգան Պօրտ Շերքէթինին 100ՆճիւսէՆէ ի տէվրիյէսի Հ. Մ. Ռէն 1081
Տու'ա սա'աթլարը Տ--'ա֊էր 1083
Պիր խալվէթնիշին 1084
Թէնէֆֆիւսին հրֆգը սրհհէսի Մ. Մէնաէան 1085
Մերգիֆուֆատան Գայսէրիյէ պիր սէյեա-
հաթ Փրօֆ. Ց. Վ. Յա֊էբեան Մերգիֆատ 1087
Պիր թագըմուֆագ պէօճէքլէրին պա'զը 'իլէլի սարիյէ-նին սուրէթի ինթիշարընտա Թուէթարգա-
րը մէվգը' Տօփ. Ա. Ն. Մարթիրեան 1089
Շու"ուանթը սիյասիյէ 1091
Հայաթ ը ինսանիյէնին իմքանն վէ գապիլի-
յէթլերի (իպթիտաըը 1078ատէ) Տր. Զօրճ Ո-օլտըրն 1095

Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹՊԱ'ԱՍԸ
ՅԱՒՆՎԱՆՏՐԱՐ ԻՕԳՈՒՇՈՒ